

Jegyzőkönyvi kivonat

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2016. április 28-án tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 207/2016. (IV.28.) határozata

a 2015. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló átfogó beszámoló
elfogadásáról

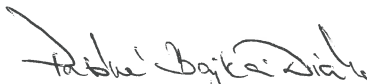
1. Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2015. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló beszámolót a mellékelt tartalommal elfogadja.
2. Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a beszámoló alapján megállapítja, hogy a városban végzett gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátása a jogszabályok szerint, megfelelő színvonalon történik.
3. Erről értesülnek
 1. Tiszaföldvár Város Polgármestere – Helyben,
 2. Tiszaföldvár Város Önkormányzatának Jegyzője – Helyben,
 3. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya (a Szervezési és Igazgatási Osztály útján)
 4. Polgármesteri Hivatal Szervezési és Igazgatási Osztálya – Helyben,
 5. Egyesített Szociális Intézmény Vezetője – Helyben
 6. A beszámolóban megjelölt intézmények vezetői

K.m.f.

Hegedűs István
polgármester sk.

Hajós Attiláné dr. Szlama Katalin
címzetes főjegyző sk.

A kivonat hitelül:
Tiszaföldvár, 2016. április 28.

Patóné Bajkai Diána
jegyzőkönyvvezető

BESZÁMOLÓ

TISZAFÖLDVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE A 2015. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL

2016. április

A beszámolót összeállította:

*Burka Istvánné
Gál Judit
Papp Ildikó
Szín Györgyné
Telek Margareta*

Aranyosi Ervin: Őszinte tükrök

*A gyermek öröme az arcára van írva.
Nem játszik el mosolyt, lelke mélyén sírva.
Őszinte tükrei ők a nagy világnak,
s azt tükrözik vissza, mit éreznek, s látnak!
Hazugság és ármány nem fér a lelkükhöz,
két ragyogó szemük valóságot tükröz.
Hagyd hát, hogy arcukra vidám mosoly nőjön,
kedvüktől a világ fényben tündököljön*

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA	3
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA.....	4
2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.....	5
2.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása	6
2.3. Óvodáztatási támogatás	8
2.4. Rendkívüli települési támogatás.....	8
2.5. Helyi közlekedési támogatás	9
2.6. Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok	9
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	13
<i>CSALÁDGONDOZÁS, KÜLÖNÖSEN A VÉDELEMBE VÉTELLEL KAPCSOLATOS TAPASZTALATOKRÓL:</i>	17
4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMTHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAI, A MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	24
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN.....	25
5.1. A jelenlegi legsúlyosabb gyermekvédelmi, gyermekjóléti problémák Tiszaföldváron a jelzőrendszer tapasztalatai alapján	25
5.2. A problémák alapján meghatározott legfontosabb célok, eszközök azok megoldására és javaslatok a jövőre vonatkozóan	32
6. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA	35
6.1 Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bünmegelőzési Konceptiója.....	35
6.2. Tapasztalatok a fiatalkori és gyermekkori bűnelkövetésről.....	36
6.3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelői Szolgálatának 2015. évi tapasztalatai.....	43
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, A CIVIL SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN	45
ÖSSZEFOGLALÁS.....	48

BEVEZETÉS

Soha ne felejtjük el, hogy a gyermekkor egyszeri és megismételhetetlen. Ami gyermekkorban történik velünk, élethossziglan velünk marad, és kihatással van életünkre, kapcsolatainkra, önértékelésünkre, önbecsülésünkre és arra is, hogyan látjuk a világot és hogyan érezzük magunkat a világban.

A gyerekek szerepe napjainkra és napjainkban fontos kérdés lett. A társadalmak rájöttek arra, hogy védeni, óvni kell őket. Ennek fontos állomása volt a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény, amelyet New York-ban fogadott el az ENSZ közgyűlése 1989. november 20-án. A Magyar Köztársaság 1991. november 20-án hirdette ki az Egyezményt, az 1991. évi LXIV. törvénnyel. Az abban foglaltakat, illetve az Alkotmányban garantált jogokat építette be, bontotta ki a törvényhozás a gyerekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.). Ennek alapján az Egyezményben leírtak beépültek a magyar jogrendszerbe és ez lett az alapja a magyar gyermekvédelmi rendszer szabályozásának.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig átfogó értékelést készít, melynek célja a hatósági munka, illetve a statisztikai adatok bemutatása mellett, a helyi viszonyok tükrében megvizsgálni, a lokálisan jelentkező problémákat, melyek megkövetelik, hogy azok kezeléséhez a legeredményesebb módszereket találjuk meg.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 49/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 170/A. §-a, illetve a 10. számú melléklete tartalmazza az átfogó értékelés tartalmi követelményeit, melyek a beszámoló elkészítésekor hatályos normaszöveg értelmében a következők:

- A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
- Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
- Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

- A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai, továbbá gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
- Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
- A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
- A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).

A beszámoló a Gyer-ben meghatározott tartalmi követelmények szerint épül fel. A minél átfogóbb beszámoló elkészítése érdekében megkerestük a gyermekvédelmi jelző rendszer tagjait is. A beszámoló elkészítésében aktívan közreműködtek az alábbi intézmények, szervezetek vezetői, munkatársai:

- Városi Bölcsőde
- Vadárvácska Óvoda
- Belterületi Óvoda
- Homoki Óvoda
- Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola
- Kossuth Lajos Általános Iskola
- Homoki Általános Iskola
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon
- Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium
- Egyesített Szociális Intézmény Család- és gyermekjóléti szolgálat
- Szolnoki Rendőrkapitányság
- Kunszentmártoni Rendőrkapitányság
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat - Pártfogó Felügyelő Szolgálat
- Városi Könyvtár
- Városi Művelődési Ház
- Védőnői Szolgálat
- Római Katolikus Plébánia Tiszaföldvár
- Tiszaföldvári Polgármesteri Hivatal

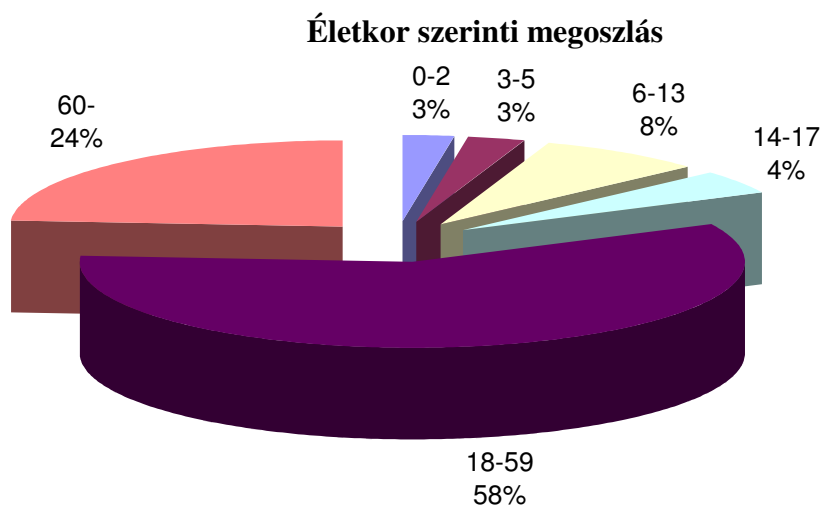
A 2015-ös év adatain és tapasztalatain kívül a beszámoló felvázolja a korábbi és a várható tendenciákat, és megoldási alternatívákat is igyekszik felmutatni a felmerült problémák kezelésére.

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA

A hivatalos adatok szerint Tiszaföldvár állandó népességszáma a 2014. december 31-i állapotnak megfelelően: 11.137 fő. Ez az előző évekhez hasonlóan csökkenő tendenciát mutat. A 2014. évhez képest a település állandó lakosságának száma újabb 117 fővel csökkent.

A település állandó népességszámának korcsoportos bontása az alábbiak szerint alakult:

életkor	férfi	nő	összesen
0 - 2	123	137	260
3 - 5	150	137	287
6 - 13	492	444	936
14 - 17	256	203	459
18 - 59	3356	3116	6472
60 -	1063	1660	2723
Összesen:	5440	5697	11137

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A Gyvt. határozza meg a gyermekek védelmének rendszerét, és egyidejűleg felhatalmazza a települési önkormányzatot a rendeletalkotásra, mely szabályozza az önkormányzat által pénzben és természetben biztosított gyermekvédelmi ellátások formáit, feltételeit, azok igénybevételének és érvényesítésének módját, szervezeti kereteit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, valamint a személyes gondoskodást nyújtó alapellátásokat.

A Gyvt. szerinti pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- a gyermekétkeztetés,
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthonteremtési támogatás,

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás,
- az utógondozói ellátás,
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásnak megállapítása,
- a védelembe vétel,
- a családbafogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- a nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése,
- megelőző pártfogás elrendelése.

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló 17/2013. (VIII.02.) önkormányzati rendeletében szabályozta a hatáskörébe tartozó pénzbeli és természetbeni ellátások valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátások részletes szabályait.

2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

2006. január 1-től került bevezetésre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, melyet a Gyvt. és Gyer. szabályoz.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult gyermekétkeztetés esetén normatív kedvezményekre, természetbeni támogatásra (Erzsébet-utalvány), valamint külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

Természetbeni támogatás (Erzsébet-utalvány) 2015. évi támogatási adatai		
Támogatás időpontja	Támogatásban részesülők száma	Támogatás összege
Augusztus	828 gyermek	4.802.400,-Ft
November	845 gyermek	4.901.000,-Ft

A kedvezményre való jogosultságot a gyermeket gondozó család egy főre jutó jövedelme, valamint vagyoni helyzete együttesen határozzák meg.

A jövedelemhatár

- családban élőknel a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 130%-a, mely 2015-ben 37.050,- forint,
- egyedülállóknál, tartós beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermekeknél, valamint nagykorúaknál 140%, mely 2015-ben 39.900,- forint volt. (2009. szeptember 1. óta nem változott)

A nagykorúvá vált fiatal esetén legfeljebb

- a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató 23. életévét még be nem töltött fiatal,
- felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanuló 25. életévét még be nem töltött fiatal részére amennyiben a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

Míg 2014. évben 490 család mintegy 887 gyermeke részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, addig 2015. évben 462 család mintegy 845 gyermeke kapta meg a jogosultságot.

2014. évhez képest 2015-ben is többségben vannak az egy-, illetve kétgyermekes családok a három-, vagy többgyermekes családokhoz képest. Az egyedülálló szülők aránya 2014. év adataihoz képest csökkenést mutat, a 462 családból mintegy 102 családban neveli egyedül a szülő a gyermekét, gyermekeit.

Továbbra is a 7-14 éves korosztályból részesülnek a legtöbben kedvezményben. A nagykorú gyermekek száma növekedett, 44 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Ez meglepően magas a korábbi években tapasztalt 10-12 főhöz viszonyítva. Ez a korosztály, amely a legkevésbé tudja kihasználni a kedvezmény adta lehetőségeket, főleg ha felsőfokú

oktatási intézmény hallgatója. A felvételinél továbbra is többletpontot jelent, ha a jelentkező középiskolai tanulmányai alatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült.

Az egy főre jutó családi jövedelem alapján sajnos még mindig drasztikusan magas azon családok száma, akiknél az egy főre jutó jövedelem

- a nyugdíjminimum felét - 14.250,- Ft - nem éri el (124 gyermek)
- a nyugdíjminimum fele és nyugdíjminimum között 14.250,- - 28.500,- forint közötti intervallumba esik (517 gyermek)

A legtöbb család 2015. évben foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, illetve családi pótlékban és valamilyen gyermekgondozási támogatásban részesült csupán.

Az év folyamán összesen 14 alkalommal került elutasításra kérelem, melynek jellemző oka az egy főre jutó jövedelem volt. Elutasítás esetén a kérelmező minden esetben a határozatban tájékoztatást kapott arról, hogy jövedelmi viszonyaiban történt csökkenés esetén kérelmét újra benyújthatja.

Megállapítható, hogy a településen élő, gyermeket nevelő nehéz helyzetben lévő családoknál továbbra is rendkívül fontos támogatási forma a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. Különösen kiemelt jelentősége van a rászoruló családok gyermekeinek ingyenes étkezésének biztosításában. Tekintettel arra, hogy az ellátás elsősorban természetbeni segítséget jelent a családok számára, az ellátó rendszeren belül elmondható, hogy ténylegesen betölti a szerepét.

Gyermekétkeztetés költségének 2015. évi települési adatai	
Összes Költség	183.553.021,- Ft
Bevétel	34.317.036,- Ft
Támogatás	128.186.923,- Ft
Saját erő	21.049.062,- Ft

2.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

2013. szeptember 1. napjával a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2013. évi XXVII. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénybe (a továbbiakban: Gyvt.) illesztette a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalmát, annak érdekében, hogy a gyermek születésétől kezdődően egységes meghatározást alapul véve tudjon részt venni az egészségügyi, a köznevelési és a szociális, illetve gyermekvédelmi ágazatban.

Az újraszabályozással - mely 2015. évben folyamatosan érvényesült - a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet kompenzálására a korábbiánál szélesebb körben nyílt lehetőség az életkor tekintetében (0-25 éves kor), a családba fogadó gyám által nevelt gyermekekre is kiterjedően, továbbá több ágazat számára használható módon.

Az új szemléletű szabályozás értelmében a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságon túl:

- a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) alacsony iskolai végzettsége,

- alacsony foglalkoztatottsága,
- az elégtelen lakáskörülmények, a szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben élés ténye.

Amennyiben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságon kívül a fentiekből egy további feltétel megléte megállapítható, az a hátrányos helyzet, ha két további feltétel megvalósul, az a halmozottan hátrányos helyzet fennállását jelenti.

A halmozottan hátrányos helyzet fennállását a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás önmagában is megalapozza.

A nevelésbe vett gyermek halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül külön megállapító határozat nélkül is, hiszen ebben az esetben nincs mit mérlegelnie a hatóságnak. Az utógondozói ellátásra jogosult, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt érdekében az ügyében eljáró gyámhatóság hivatalból állapítja meg a halmozottan hátrányos helyzet fennállását.

A hatóságnak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására irányuló eljárás keretében kell vizsgálnia, hogy a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet feltételei fennállnak-e, ugyanis a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása érdekében benyújtandó kérelem melléklete lett a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása iránt benyújtandó adatlap is.

A hatóság rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosító határozat meghozatalával egyidejűleg, azzal azonos időtartamra, de - az adatvédelmi szempontok miatt - külön döntésben állapítja meg a gyermek hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A 2013. szeptember 1. napja előtt hatályos jogszabályi előírások alapján hatósági eljárás lefolytatása nélkül került leigazolásra a nyilatkozat a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásáról. A fent ismertetett jogszabályi előírások alapján azonban egy összetett, hatósági eljárás végeredménye lett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása, mely határozott időre 1 évre került megállapításra.

Amennyiben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság annak lejárta miatt ismételt megigénylésre került, abban az esetben azzal egyidejűleg a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának vizsgálatát is kérni kellett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylőlapján. Amennyiben a kérelmező a jogszabályi feltételeknek megfelel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásáról külön-külön határozatban kell döntenie. A hátrányos, halmozottan hátrányos fennállásáról szóló határozat egy példányát jogszabályi előírás alapján minden esetben meg kell küldeni az intézmény részére.

A hatóság a hátrányos valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számáról nyilvántartást vezet, valamint adatszolgáltatást nyújt.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2015. december 31-ei statisztikai állapotnak megfelelően:

Hátrányos helyzetű gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
119	189

2.3. Óvodáztatási támogatás

A támogatási formát érintő változás, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből 2015. szeptember 1-vel hatályon kívül helyezésre kerültek az óvodáztatási támogatásra vonatkozó szabályok a kötelező óvodába járás 3 éves kortól történő bevezetésével egyidejűleg. A változások értelmében óvodáztatási támogatás megállapítása iránti kérelmet 2015. június 4-ét követően már nem lehetett benyújtani. Az utolsó folyósításra 2015. júniusában került sor. A 2015. június 5-ét megelőzően megállapított óvodáztatási támogatásra való jogosultságot 2015. október 31-ével meg kellett szüntetni.

2015. év folyamán jogosult támogatást kérő személyek száma 19 fő volt.

2.4. Rendkívüli települési támogatás

A rendkívüli települési támogatás nagykorú részére eseti jelleggel adható pénzbeli támogatás, amely kérelemre és hivatalból is megállapítható, feltéve, hogy a kérelmező családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140 %-át.

A támogatás keretében kiemelten szerepelnek azon alkalmanként jelentkező nem várt többletkiadást eredményező okok, melyek kiskorú gyermekek ellátáshoz, neveléshez kapcsolódóan jelentkezhetnek, Ezek különösen:

- válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása érdekében,
- iskoláztatás biztosítása érdekében,
- gyermek fogadásának előkészítéséhez,
- nevelésbe vett gyermek családjába való kapcsolattartáshoz,
- a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások,
- gyermek hátrányos helyzete,
- gyermek részére gyógyászati segédeszköz vásárlása.

Ezen okok bármelyikének felmerülése esetén, indokolt esetben az Egyesített Szociális Intézmény Család- és gyermekjóléti szolgálatának közreműködésével, a rendkívüli települési támogatás iránti kérelem, soron kívül kiemelt figyelemmel kerül elbírálásra.

2.5. Helyi közlekedési támogatás

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló 17/2013. (VIII. 02.) önkormányzati rendelete értelmében a települési önkormányzat a rendeletben meghatározott feltételek szerint helyi közlekedési támogatást állapíthat meg annak a személynek, aki a településen működő oktatási intézmények nappali tagozatán tanulói jogviszonnyal, valamint a városban bejelentett lakcímmel rendelkezik.

A jogosultság egy tanévre, de legfeljebb a helyi közlekedési szolgáltatás működésének időtartamára állapítható meg.

A helyi közlekedési támogatás kedvezményes bérlet formájában kerül megállapításra, melynek összege 950,- Ft/fő/hó. 2015. évben havonta átlagosan 363 személy részére került megállapításra a helyi közlekedési támogatás.

2.6. Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 46. § (3) bekezdése szerint „ A gyermeknek, tanulónak joga, hogy a nevelési és a nevelési-oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjen és oktassák, óvodai életrendjét, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.”

A gyermekétkeztetés rendszere az állam által biztosított közétkeztetés része. A közétkeztetés feladata a résztvevők számára étkezési időben, élettani igényeiknek megfelelő jellegű és összetételű táplálékot biztosítani, és azok táplálkozási szokásait, ízlését, magatartását és étkezési kultúráját kedvező irányba befolyásolni.

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is - munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 34/2014. (IV.30.) EMMI rendelet tartalmazza az egészséges táplálkozás - reformétkeztetés – szakmailag megalapozott szabályit, részletesen leírja a gyermekétkeztetéssel kapcsolatos szakmai követelményeket, amelyet minden közétkezőnek be kell tartani. A rendelet előírásainak megfelelő étkeztetés biztosítása alapján, minden étkeztetésben részt vevő ugyan olyan mennyiségű és minőségű étkezésben tud részesülni.

A Gyvt. 151. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat az általa fenntartott óvodákban és a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ által fenntartott nevelési- oktatási intézményekben, egyéb állami fenntartású intézményben a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést Az állami intézményfenntartó központ által fenntartott kollégiumban a települési önkormányzatnak a fent felsorolt étkezéseken kívül további étkezést is biztosítani kell.

Az önkormányzat a gyermekétkeztetést a köznevelési intézmények, illetve a bölcsőde útján biztosítja, az Elamen Kereskedelmi és Vendéglátó Zrt. közreműködésével.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) fenntartásában működő Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégiumban (továbbiakban: Révay György intézmény) (5461 Homok, Beniczky Géza út 5.) 2013. szeptember 1-től a gyermekétkeztetést az önkormányzat biztosítja. A KLIK-kel kötött megállapodás alapján a Révay György intézmény vállalta, hogy a saját konyháján keresztül, az önkormányzat megrendelésére a gyermekétkeztetési feladatokat ellátja.

Az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés bővítéséről szóló 1732/2014. (XII. 12.) Korm. határozat kimondta, hogy a kisgyermeket ellátó intézményrendszerben minél szélesebb körben szükséges térítésmentesen biztosítani az étkeztetést. Ennek értelmében a törvény gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályai módosultak 2015. szeptember 01. napjától. A Gyvt. értelmében bővült a bölcsődében és az óvodában ingyenesen étkezők száma, de a tehetősebb, háromnál kevesebb gyermeket nevelő szülőknek továbbra is térítési díjat kell fizetniük a jövedelemhatártól függően.

A bölcsődében és az óvodában az ingyenes étkeztetésre való jogosultság a törvény értelmében 2015. szeptember 1-jétől kiterjedt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeken kívül a korábban 50%-os étkezési térítési díj-kedvezményre jogosult gyermekekre. Ők a 3 vagy több gyermeket nevelő családok gyermekei, tartósan beteg és fogyatékos gyermekek, és azon egy vagy két gyermeket nevelő szülők gyermekeire, ahol a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékcsökkentéssel csökkentett, azaz nettó összegének 130%-át. (Ez az összeg 2015-ben 89 408 Ft volt.)

A Gyvt. a tartósan beteg, fogyatékos gyermeket nevelő szülő másik gyermekére is kiterjesztette az ingyenes étkezés lehetőségét, elismerve ezzel, hogy az ilyen család nagyobb terhet visel a gyermekei felnevelésével.

Az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetésre való jogosultság megállapítása a szülőnek a jövedelméről való önbevallásán (nyilatkozatán) alapul. A törvény értelmében a szülői jövedelemnyilatkozatban foglaltakat sem előzetesen, sem utólagosan nem vizsgálja sem az intézmény, sem a települési önkormányzat jegyzője. A jövedelemről történő nyilatkozat benyújtása csak az egyéb okból ingyenes étkeztetésre nem jogosult családokat, azaz a háromnál kevesebb gyermeket nevelő, továbbá a tartósan beteg, fogyatékos gyermeket nem nevelő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult családokat érinti. A Gyvt. meghatározza, hogy a jövedelem számításánál mely személyi kört kell közös háztartásban élő családtagként figyelembe venni, továbbá rögzíti, hogy az ingyenes vagy kedvezményes étkezésre való jogosultság megállapítását a családba fogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermekek vonatkozásában is kérheti.

50 %-os normatív kedvezményt kell biztosítani: 1-8 évfolyamon felüli nappali rendszerű oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, három vagy több gyermekes családban él, tartósan beteg vagy fogyatékos.

Intézményi tapasztalatok

A *Városi Bölcsődében* törekszenek arra, hogy minél egészségesebb módon étkezzenek a gyermekek a bölcsődében, és megkapják mindazokat a tápanyagokat, melyek életkoruknak a legmegfelelőbb. Jelenleg 1 fő számára diétás étkezést is biztosítanak. Az Elamen ZRT-vel, - mint szolgáltatóval- rendszeres és együttműködő a kapcsolatuk, ezáltal is a gyermekek érdekeit szolgálják.

A gyermekek a napjuk jelentős részét az **óvodában** töltik, így jelentős szerepe van a gyermekétkeztetésnek. Az óvodai tapasztalatok szerint általános probléma, hogy a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csak az intézményben jutnak megfelelő mennyiségű tápláló ételhez. A gyermekek számára biztosított ételek mennyiségileg és minőségileg is megfelelnek az előírásoknak. A kedvezményes étkezési feltételek miatt térítési díj hátralék már nem keletkezik, a korábban meglévő hátralékok beszedése még mindig gondot okoz.

Az *általános iskolákban* általánosságban elmondható, hogy az étkező gyermekek létszámában folyamatos emelkedés tapasztalható az előző évekhez viszonyítva. Ennek okai, hogy a rászoruló jogosultak köréből egyre többen igénylik az ingyenes étkezési lehetőséget, valamint a szülők megnyugtatónak érzik, hogy gyermekük biztonságos és kultúrált körülmények között étkezhet, valamint a köznevelési törvény hatályos rendelkezései miatt is, amely szerint az iskoláknak kötelező foglalkozásokat biztosítani 16 óráig, így többen veszik igénybe a napközis foglalkozásokat és az étkezést is. Azon tanulók akik étkezést igényelnek általában napközis ellátásban is részesülnek. A napköziben teljes étkezési ellátást kapnak a gyerekek (tízórai, ebéd, uzsonna). A teljes térítési díjat fizetők azonban általában csak az ebédet igénylik. A gyermekek számára biztosított az előírásoknak megfelelő mennyiségű és minőségű étel.

A *középiskolai étkeztetés* esetében az általános iskolákkal ellentétben megfigyelhető, hogy az étkezést igénybe vevő tanulók száma évről évre kevesebb. Ez a csökkenés még inkább érzékelhető, ha az étkező tanulók számának elemzése során az ebédelős (napi egyszeri étkező) diákok számát határozzuk meg, amely 51 fő. A menza igénybevételének lehetősége adott minden diák számára. Az étkezési szünet az 5. óra után került kialakításra (25 perc), amely idő elegendő az ebéd elfogyasztására. A tanulók mindezek ellenére a menzát egyre kevésbé igénylik, többnyire otthonról hozott ételt, vagy vásárolt szendvicset, péksüteményt fogyasztanak. Étkezési szokásaik ennek következtében kevésbé felelnek meg a korosztályuk számára megfogalmazott egészséges táplálkozásnak.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium az étkeztetést a KLIK-kel kötött megállapodás alapján, az intézményben működő főzőkonyha biztosítja. A szakiskolában megtermelt zöldséget-gyümölcsöt, a tenyésztett sertéseket, tehéntejet felhasználja a konyha. A nyári időszakban a termésekből befőttek, savanyúságok és lekvárok készülnek, amit a későbbiekben felhasználnak. Az étkezők száma csökkenő tendenciát mutat, a két félévben átlagosan étkezők létszáma alapján 2 fővel esett vissza az étkezést igénybevevők száma, mely főként a tanulói létszám változásából adódott. Tapasztalható, hogy a szülők nem igazolják időben a gyermek kedvezményes étkezésre való jogosultságát. A diákok nagy része hátrányos helyzetű, rossz családi körülmények között él. Sok gyermek csak az iskolában étkezik. Hétfvégéről vagy hosszabb szünetről lesoványodva, éhesen térnek vissza az iskolába.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért térítési díjat kell fizetni. A gyermekek napközbeni ellátása intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagkötségének egy ellátottra jutó összege. Mivel két szolgáltató látja a településen a gyermekétkeztetésével kapcsolatos feladatokat, így külön-külön szolgáltatóként került meghatározásra az étkezésért fizetendő térítési díj az eltérő működési költségek miatt.

A személyi térítési díjat az intézményvezető a nyersanyagköltség napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezési napok számának szorzatával állapítja meg. A személyi térítési díjat azonban a törvényben meghatározott normatív kedvezmények figyelembe vételével kell meghatározni.

A 2015. évben az önkormányzatunk által fenntartott intézményekben kedvezményes étkeztetésben részesülők statisztikai átlagléttszáma:

ÉTKEZTETÉST BIZTOSÍTÓ INTÉZMÉNY	ÉTKEZŐ GYERMEKEK (FŐ)	INGYENES ÉTKEZTE- TÉSSEN RÉSZESÜLT (FŐ)	50 %-OS TÉRÍTÉST FIZETETT (FŐ)	100 %-OS TÉRÍTÉST FIZETETT (FŐ)
Városi Bölcsőde	19	4	2	13
Belterületi Óvoda	91	56	12	23
Homoki Óvoda	136	89	9	38
Vadárvacska Óvoda	198	75	20	103
Óvodák összesen:	425	220	41	164
Homoki Általános Iskola	81	67	3	11
Kossuth Lajos Általános Iskola	236	163	21	52
Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola	178	96	34	48
Általános iskolák összesen:	495	326	58	111
Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium	108	0	76	32
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium	164	46	56	62
Összesen:	1211	596	233	382

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

Tiszaföldvár Város Önkormányzata 2015. évben az Egyesített Szociális Intézmény Tiszaföldvár Gyermekjóléti Szolgálatának (a továbbiakban: Szolgálat) működésével biztosította a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátást nyújtó gyermekjóléti szolgáltatást.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését. Feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyhelyzet megszüntetése, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezésének segítése.

A Gyermekjóléti Szolgálat egyik fontos feladata ennek megfelelően a prevenció, illetve az, hogy szolgáltatásai mindenki számára elérhetővé váljanak, mindaddig, amíg valamely feladatot nem lehet csak a hatóság bevonásával ellátni. Fontos az információnyújtás a gyermeki jogokról, a gyermek megfelelő fejlődését elősegítő anyagi támogatásokról és szolgáltatásokról, illetve azok hozzáférhetőségéről. Amennyiben a tájékoztatás nem elegendő, hozzá kell juttatni a gyermeket, illetve a szülőt a számára szükséges segítséghez. A szolgáltatás biztosítása során a hangsúly a veszélyes tényezők csökkentésén és a család erősségeire való alapozáson, a családi egység megőrzésén van.

A fő feladat tehát a gyermekek veszélyeztetésének megelőzése, illetve megszüntetése. A Gyvt. alapján a veszélyeztettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A veszélyeztettség megelőzésének szerves része a Szolgálat által működtetett észlelő – és jelzőrendszer, valamint segítségül szolgál még, a nem állami szervek bevonása is.

A jelzőrendszer tagjai:

- A közoktatási intézmények nevelési oktatási intézmények (óvodák, iskolák), a pedagógiai szakszolgálat,
- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen házi - és gyermekorvosok, a védőnői szolgálatok,
- a rendőrség,
- a gyámhivatal,
- a Polgármesteri Hivatal illetékes ügyintézői,
- állampolgárok,
- személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így a családsegítő szolgálatok és egyéb gyermekjóléti Szolgálatok,
- társadalmi szervezet, egyház, alapítvány,
- átmeneti gondozást biztosítók,
- bíróság, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat,
- áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- munkaügyi hatóság.

Ezen szervek, személyek segítségével és információnyújtása elengedhetetlen a veszélyeztetettség megelőzésében.

Az alábbi táblázat adatai mutatják meg a 2014–2015-es évben a Szolgálathoz eljutott jelzések számának alakulását:

Jelzőrendszer által küldött jelzések száma:		
Megnevezés	2014-ben	2015-ben
Védőnői jelzés	19	17
Szem. gond. nyújtó szoc. szolg.	21	14
Közoktatási intézmény	121	83
Rendőrség	13	13
Ügyészség, bíróság	2	2
Pártfogói felügyelői szolgálat	12	11
Állampolgár	52	23
Önkormányzat, gyámhatóság	100	52
Összesen:	340	238

A jelzőrendszer tagjaival a kapcsolattartás folyamatos, a telefonon történő megbeszéléseket is figyelembe véve 2014-ban 357 alkalommal történt egyeztetés. A 2014-es évben egyre súlyosabb esetekről érkezik jelzés a szolgálathoz.

A hatékony együttműködés keretein belül szakmaközi megbeszélésre került sor 4 alkalommal az oktatási – nevelési intézmények esetében.

A Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzéseket, majd a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, illetve a család szükségletéhez igazodó intézkedéseket tesz.

Tapasztalatok szerint mint már azt a 2014-es évben is leírtuk, sajnos 2015-ben is gyakran előfordult, hogy a jelzőrendszer tagjai már csak nagyon súlyos, akut probléma esetén jeleztek. A szülővel való jó kapcsolat megőrzésének érdekében és az esetleges drasztikus gyermekvédelmi intézkedés meglépésétől való félelem miatt, a gyermek észlelt veszélyeztetettségéről nem küldenek jelzést időben, illetve több jelzőrendszeri tag számára az írásban történő jelzés nehézséget okoz.

Az elmúlt esztendőben a jelzések számának csökkenése volt a jellemző. Az esetek többségében azonban többször súlyos problémákról szóltak. Továbbra is jellemző, hogy magánszemélyek tesznek bejelentést. Ezek a bejelentők szinte kivétel nélkül kérik az adataik zártan kezelését, amire a Gyvt. 17.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében lehetősége van. Több a Szolgálathoz, és a Gyámhatósághoz írásban érkezett névtelen bejelentés ügyében kellett intézkedni. A családgondozók több oldalról járják körül a bejelentéseket, mielőtt az együttműködés fenntartásáról vagy lezárásáról döntenének. Ilyen esetekben a bejelentett családot körülvevő egyéb szakemberek (pl.: iskola, óvoda) véleménye is nagyon fontos. Az, hogy ők mit értékelnek problémának, mennyire tartják azt súlyosnak és a leglényegesebb, hogy fel merik-e vállalni a családdal való esetleges konfrontálódást egyáltalán. Sokszor kell

szembesülni a gondozási munka illetve a veszélyeztetettség feltérképezése során, hogy a jelzőrendszeri tagok nem merik felvállalni a család előtt a tapasztalt és kifogásolt problémákat, féltvén ezzel a későbbi jó kapcsolatukat. Sokszor úgy várnak változást, hogy felelősséget nem vállalnak.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2015. március 25-én megtartott jelzőrendszeri értekezleten értékelte az észlelő - és jelzőrendszer éves működését „A családon belüli erőszak” témakörében.

A gyermekvédelmi tevékenység éves értékelésén túl meghívott vendégeik színvonalas előadásokat tartottak, melyet a maguk szakterületének megfelelő módon közelítették meg, így:

- A JNKSZ Megyei Kormányhivatal Járási Hivatal Gyámhivatalának vezetője Dr. László Istvánné tartott előadást,
- A JNSZ Megyei Gyermekvédő Intézet Nevelőszülői hálózatának szakmai vezetője Pótáriné Szabó Erika,
- A nevelőszülői hivatás tapasztalatairól Borsi Balázs nevelőszülő,
- A Tiszaföldvári Római katolikus Plébánia segítő munkájáról Kovácsik Antal plébánia vezető ,
- A Tiszaföldvári Református Egyházközség helyi segítő szerepvállalásáról az egyházközség gondnoka Baczúr István nyújtott tájékoztatást.

A JNSZ Megyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatal Járási Gyámhivatalának felkérésére az elmúlt év során jelentős mennyiségű környezettanulmányt készítettek a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozói a családba fogadásokat megelőzően, illetve a családba fogadások éves felülvizsgálatának alkalmával. Ezt a feladatot 2013 óta végzik. A családok otthonában történő felkeresése időben és adminisztrációs vonatkozásban plusz terhet ró a családgondozókra.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása érdekében Tiszaföldvár Város Polgármesteri Hivatalának munkatársával közös környezettanulmányok elvégzésére került sor.

Iskoláztatási támogatás felfüggesztésével járó feladatok:

A Gyermekjóléti Szolgálat fontos feladatai között szerepel, hogy közvetíti az oktatási intézmények elvárásait, értékeit, normáit a család felé és viszont. Az iskolai mulasztások ügyében a családgondozó megpróbálja tudatosítani a gyermekben és a szülőben a tanulás fontosságát, illetve tájékoztatja a tankötelezettség elmulasztásának következményeire.

Az igazolatlanul mulasztó gyermekekkel a családgondozók rendszeresen kapcsolatot tartottak, őket többségében alapellátás keretein belül gondozzák. Tapasztalatok szerint az igazolatlan hiányzások hátterében is a család működési zavara, vagy nevelési problémák állnak. A szakképzésben tanuló középiskolás fiatalok esetében további nehézséget jelent, hogy a településen nincs szakképző intézmény. A fiatalnak korán el kell indulnia otthonról. Sok esetben a szülők munkanélküliek, a fiattól pedig azt a rendszerességet várják el, amire a családjában nem lát mintát.

A hatályos törvényi szabályozás értelmében azon gyermek után, aki 50 órát meghaladóan igazolatlanul távol maradt az oktatási intézménytől, az iskoláztatási támogatás folyósítása életkortól függetlenül szüneteltetésére került.

A 30 órát meghaladó igazolatlan hiányzások során, a 16 évet be nem töltött gyermekek esetében a Járási Gyámhivatal védelembe vételi eljárást indít, melynek során 15 napos reagálási határidővel felkéri a Gyermekjóléti Szolgálatot, az érintett gyermek veszélyeztetettségének vizsgálatára és a védelembe vétel szükségességének mérlegelésére.

Sajnos megfigyelhető, hogy többnyire ugyanazokkal a gyermekekkel kerülnek kapcsolatba igazolatlan hiányzásaik miatt. Azok a gyermekek akikkel általános iskolában is iskola kerülesi gondok voltak, évekkel később szintén visszakerülnek a rendszerbe.

Konzekvenciaként elmondható, hogy addig amíg a gyermek, a Gyermekjóléti Szolgálat gondozása alatt áll, több kevesebb sikert el lehet érni az iskolába járás rendszerességének vonatkozásában, azonban az együttműködés lezárását követően a szülők nem tudják hosszú távú elvárásaként a napi szintű rendszeres iskolába járást közvetíteni, s ez már tartósan nem is tud működni.

A súlyos beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekek számára csak a magántanulói státusz az egyedüli megoldás, mivel az iskolák nem rendelkeznek megfelelő kapacitással az ő foglalkoztatásukra, az ő számukra nincs megfelelő iskolatípus. A nemzeti köznevelésről szóló törvényben szerepelnek a speciális programok, melyek gyakorlati megvalósítása azonban még várat magára.

A magántanulói státusz gyakorta nem a gyermek érdekét szolgálja, mert a meg növekedett szabadidő következtében a gyermek közösségbe való beilleszkedése és kötelességtudata sérül. A szülők sem tudják gyermekeik felügyeletét, a velük való foglalkozást életkoruknak megfelelően biztosítani, ennek következtében az egyébként is devianciára hajló gyermekek kriminalizálódhatnak.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magántanulói státuszban történő oktatása során tanulmányaik sikeres befejezésére nem számíthatunk. Az okok egyrészt a kevés korrepetálói óraszám, és az alulszocializált családi miliőben rejlenek. Ezen gyermekek nappali rendszerű iskolai oktatásba való visszaintegrálása aggályos.

A 2013-14-es tanév kezdetétől az iskoláknak csak a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében kell megkeresniük a gyermekjóléti szolgálatot vélemény kérés szempontjából, így a magántanulóvá vált kiskorúak egy részéről nincs tudomása a szolgálatnak.

Ezzel párhuzamosan azonban figyelembe kell venni azokat a gyermekeket, akik a deviáns magatartású gyerekek osztálytársai, és nap mint nap elszenvetői viselkedésüknek. Több esetben az iskolák az ő jogaikra és érdekképviselőre hivatkozva kérték a magántanulói státusz megállapítását.

A gyermekjóléti szolgálat a szervezés és szolgáltatás mellett családgondozást végez.

A családgondozás történhet:

- önkéntes megkeresésre,
- jelzőrendszer által delegált személlyel,
- együttműködésre kötelezés során:
 - védelembe vétel esetében
 - szakellátásban lévő gyermekek családjával.

A különböző kapcsolati alapokról elinduló családgondozás módszereiben és menetében más és más, de tartalmát tekintve azonos.

A Szolgálat a már kialakult veszélyeztettség megszüntetése érdekében korrekációs tevékenységet folytat:

- családgondozás, a gyermek problémáinak rendezése, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,
- családi konfliktusok megoldásának elősegítése, így különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- egészségügyi és szociális ellátás, valamint a hatósági beavatkozás kezdeményezése,
- javaslat készítése a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A szolgáltatásban részesülő számára az együttműködés során a családgondozó egyéni esetkezelést, életvezetési-, gyermeknevelési tanácsadást nyújt, szociális támogatási lehetőségekről információt közvetít, átirányít egyéb szolgáltatásba (egészségügy, oktatás, stb.), valamint segíti a hivatalos ügyek intézését.

Családgondozás, különösen a védelembé vétellel kapcsolatos tapasztalatokról:

A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő családgondozás jelenti. A családgondozás mindenkor a segítő kapcsolatra és a kölcsönös együttműködésre épül. A család gondozásának filozófiája, hogy a gyermek jólétét akkor szolgáljuk legjobban, ha megerősítjük a családot, mint egységet.

A család segítése, gondozása tervezett tevékenység. A családgondozás hosszú folyamat, nem egy személy, tünet vagy probléma megoldását célozza, hanem egy komplex tevékenység, mely a család problémamegoldásának javítását szolgálja. A tevékenység maga széles körű, de a megoldásban az ún. "kis lépések" elve érvényesül. Csak olyan ütemben történik a haladás, ahogy a család képes a változások befogadására.

Az együttműködés alapja a család, az egyén értékrendje, amely ha különböző mértékben is, de ütközik a családgondozó által képviselt értékekkel, normákkal, ezért kezdetben csak olyan feladatok kerülnek kitűzésre, amelyek az ügyfél számára is fontosak. Olyan normákat közvetítve feljük, melyekkel ők maguk is tudnak azonosulni, így felhasználható saját motiváltságuk.

A védelembé vétel javaslatára, magára a védelembé vételre akkor kerül sor, ha a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem lehet: a gyermek körül a problémák tovább súlyosbodnak, veszélyeztetettsége fennáll, a szülő és/vagy gyermek nem együttműködő.

Kiemelten súlyos problémák, illetve ezek együttes fennállása, amelynek kapcsán szükségessé vált a 2015. évben a védelembé vétel vagy annak fenntartása:

- alacsony jövedelmi viszonyok, megoldatlan lakáshelyzet,
- életviteli problémák (pénzbeosztási-és gazdálkodási problémák, adósság, szenvedélybetegség- kiemelten az alkohol, lumpen életmód, feltételezhető a drog, ill. egyéb tudat módosító szerek használata),
- gyermek elhanyagolása (fizikai és érzelmi), felügyelet nélkülség.

- családon belüli konfliktusok, bántalmazás (védelembe vétel 3 család 6 gyermek esetében), felmerült szexuális abúzus gyanú (3 család 4 gyermek),
- elvált, vagy különváltan élő szülők, gyermekekkel való kapcsolattartás miatti konfliktusok
- neurotikus, pszichés megbetegedések,
- iskolai teljesítménykudarc, gyermek magatartásproblémája, beilleszkedési zavarok, nagy arányú igazolt és igazolatlan hiányzások,
- lakásmaffia látens működése,
- szülők, törvényes képviselők előzetes letartóztatása, vagy egyéb akadályoztatása okán több gyermek családba fogadásban működött közre a szolgálat a gyámhivatal felkérésére,
- legális és illegális szerek használata a 14-18 éves fiatalok és a fiatal szülők körében, (nagyon nagy probléma az, hogy a szülők segítséget kérnek droghasználó gyermekek érdekében, a segítségnyújtás nem tud megvalósulni, mivel a gyermek önkéntes együttműködése szükséges).

A védelembe vétel továbbra is meglévő hatósági intézkedés, melyet évente egy alkalommal – szükség szerint soron kívül bármikor – felülvizsgál a Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztálya. A felülvizsgálat során kimondott eredménytelenség esetén a Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztálya más gyermekvédelmi intézkedést kezdeményezhet.

2015-ben szabálysértést és bűncselekményt elkövetett gyermekekről a rendőrségtől két gyermek esetében érkezett több jelzés. Pártfogó Felügyelő Szolgálatától több gyermekkel kapcsolatban adatszolgáltatásra történő felkérést érkezett.

A Szolgálat gondozási eseteinek 2013-2015 közötti alakulását a következő táblázat mutatja

Gondozási esetek alakulása	2013-ban	2014-ben	2015-ben
Családgondozás keretein belül történő gondozás	104	86	123
Alapellátásban történő gondozás	169	155	145
Védelembe vétel	37	43	35
Nevelésben lévő	45 +1 utóg.	38+1 utóg.	54+1 utóg.
A gondozásban lévő gyermekek száma összesen	356	323	358

Az ügyek súlyosságát tekintve, halmozott problémákkal találták a családgondozók magukat szembe, illetve olyan esetekkel, melyek a településen ez idáig nem fordultak rendszeresen elő és a gyermekjóléti alapellátásnak eszközzel ezek kezelésére korlátozott.

Konkrétan a megromlott párkapcsolatok következtében széteső családok esetében, a szülők mentális állapotára a túlfűtöttség, indulatok az egymás hibáztatásának olyan foka, mely a gyermek érzelmi, fizikai biztonságát veszélyezteti.

A Gyermekjóléti Szolgálat éves ügyfélforgalma 2015 évben: 1544 fő volt.

Összességében elmondható, hogy jellemzően sokproblémás családok kerülnek látókörbe (anyagi, életvezetési, szenvedély- és pszichiátriai beteg, konfliktusokkal terhelt kapcsolat, gyermeknevelési, magatartási problémák, stb.), és szinte minden esetben nagyon összetettek a problémák.

A Gyermekjóléti Szolgálat által kezelt problémák száma típus szerint		
Probléma típusa	2014	2015
Anyagi	971	566
Gyermeknevelési	618	111
Intézménybe való beilleszkedési nehézség	270	147
Magatartászavar	192	118
Családi konfliktus	237	167
Szülő, család életvitele	257	193
Szülői elhanyagolás	118	95
Családon belüli bántalmazás	52	44
Fogyatékoság, retardáció	130	75
Szenvedélybetegség	13	28
Problémák száma összesen	2858	1544

Tendenciaként megfigyelhető, hogy nem csak az alacsony jövedelmi viszonyok közt élő családokban, hanem a teljesen jól szituált személyek körében is egyre gyakoribb probléma valamely pszichiátriai kórkép megjelenése.

Ma Magyarországon a pszichés megbetegedések kezelése önkéntes, tehát a problémával érintett személy együttműködése szükséges a kezelés elkezdéséhez, mely együttműködés és a kezelés belátásának szükségessége az esetek nagy százalékában hiányzik, az egyébként betegség tudattal nem rendelkező személyek részéről. Ez egy jelentős veszélyeztetettségi tényező az ilyen problémával érintett családokban élő gyermekekre nézve, ugyanis betegség típusától függően, gyakran kiszámíthatatlan milyen viselkedést produkálhat a beteg családtag, s ez milyen veszélyeket rejthet a gyermekekre nézve.

Ha sikerül is megnyerni a betegséggel küzdő együttműködését, anyagi helyzetük miatt többnyire csak a járóbeteg szakellátások felkeresésére van lehetőség, ahol a leterheltség miatt gondozásuk 5-10 percben és a különböző pszichiátriai gyógyszerek felírására redukálódik, tényleges segítő terápia, melytől eredményesség remélhető lenne, nem tud megvalósulni.

Szembetűnők azok a kedvezőtlen társadalmi, gazdasági, politikai változások, az elszegényedés folyamata, melyek közvetlenül a családokat érintik. A Szolgálatnál jelentkező problémacsoportok közül változatlanul az anyagi és megélhetési problémákkal lehetett találkozni a leggyakrabban az elmúlt évben, az előzőekhez képest jelentős változások nem voltak tapasztalhatók.

Az anyagi problémák megoldása során az információ nyújtás mellett, a hivatalos ügyintézkésekben is kimagaslóan sok segítséget nyújt a szolgálat ügyfelei számára. A

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat gyakorlatilag minden szóba jöhető adatlapot tud biztosítani az ügyfelek számára, ezzel lehetővé tesszük azt, hogy az egyébként el lehetetlenedés szélén álló embereknek ne kelljen Szolnokra vagy Kunszentmártonba utazni ügyintézés céljából, ezzel plusz anyagi terhet róva rájuk.

Meg kell azt is jegyeznünk, hogy nagyon sok esetben a Szolgálatot felkereső ügyfelek, családanyak- és apák képtelenek egy egyszerű kérelem adatlapot kitölteni, melyen csak saját illetve családtagjaik személyes adatait kell feltüntetni, nem tudnak egyszerű telefonos ügyintézéseket lebonyolítani. Adó ügyek intézését leszámítva mindenben segítséget próbálnak a családgondozók nyújtani az őket felkereső személyeknek.

Változatlanul magas a gyermeknevelési problémák száma. Ez egy folyamat, amely gyakorlatilag a gyermek serdülőkorba lépésével körülbelül a 12. és 14. év között csúcsosodik ki. A háttérben többnyire egy elhibázott, következtelen nevelésmód áll. Továbbá jellemző, hogy mindig fellelhető hibás működés a családban (hibás érzelmi és viselkedési modellek a környezet részéről), fennáll a családi légkör rejtett vagy nyílt zavara, mely mentálisan is betegít, illetve probléma, hogy a szülő nem mindig partnere a nevelési – oktatási intézménynek a gyermek nevelésében.

A fenti táblázatban szereplő problémátípusok nagyon gyakran kerülnek átfedésbe, így a szülői elhanyagolás, a család életvitele párosul a nehéz anyagi helyzettel. Ezekben az esetekben, célirányos, a hiányosságok pótlására irányuló segítségnyújtás történik.

A problémák megoldását célzó szakmai tevékenységek szám szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja.

Szakmai tevékenységének száma	2014-ben	2015-ben
Információnyújtás	1274	871
Tanácsadás	759	564
Segítő beszélgetés	509	
Hivatalos ügyekben közreműködés	555	424
Családlátogatás	530	526
Közvetítés más szolgáltatásba	205	201
Védelemben vétel felülvizsgálati tárgyalásán való részvétel	14	17
Első Védelemben vétel	21	6
Elhelyezési értekezlet	2	4
Konfliktuskezelés	59	92
Szakközvetítő megbeszélés	5	4
Szakmai konzultáció jelzőrendszeri tagokkal	547	357
Esetkonferencia	11	5
Összesen	4491	3213

Számos esetben keresik fel ügyfelek a Szolgálatot azon problémával, hogy közüzemi számláikat nem tudják fizetni vagy már jelentős hátralékot halmoztak fel (víz, villany, hulladék, stb.), illetőleg már az adott szolgáltatást ki is kapcsolták az otthonukból. Több gondozott család esetében tudtak segítséget nyújtani az előre fizetős villany mérőóra felszerelésében, hogy áramellátásuk biztosítva legyen. Ebben nagy segítséget nyújt az E-on kihelyezett ügyfélszolgálat.

Jellemző tapasztalat az, hogy azok a családok, akik egyébként is szűkös anyagi keretből gazdálkodnak legális és illegális helyekről (pénzintézet, magánszemély) uzsorakamatra kölcsönöket, hiteleket vesznek fel, nem mérlegelve azt, hogy a csábító hitelek, kölcsönök igénybevételének következménye az, hogy adósságcsapdába kerülnek. Nem számolnak a veszéllyel, hogy anyagilag ellehetetlenülnek és ezzel együtt kockáztatják otthonuk elvesztését.

Az ilyen folyamatok megelőzésére nagyon kevés eszköz van, hiszen jószerével már akkor fordulnak a Szolgálathoz, amikor az adósságba belekeveredtek, illetve a csábító ajánlatok sok esetben nagyobb erővel bírnak, mint a családgondozó által kínált meggyőzés, takarékosagra intő-, pénzbeosztást célzó tanácsadás.

A gondozott családok zöménél pénzbeosztási problémát tapasztaltak a családgondozók. Több esetben érkezett arra utaló jelzés, hogy a családok jövedelmük egy részét szórakozásra, alkoholra, költik, s ez idő alatt a gyermekek felügyelete sem megoldott, és ez többnyire a segélyek és gyermekek után járó ellátások kifizetésének idején tapasztalható.

Az utóbbi években egyre több gondozott család került ki az úgynevezett „településre beköltözők” közül. Sajnos a település nagyon vonzó az alacsony jövedelemmel rendelkező, nehéz szociális státuszú sok gyermekes családok számára, hiszen a külterületi részen régi, lelakott, rossz állapotban lévő ingatlanokat bérelhetnek, vagy vásárolhatnak meg nagyon alacsony áron, sok esetben részletekben.

A jelzőrendszer nem zökkenőmentes működése miatt előfordul, hogy csak több hónapos itt tartózkodás után sikerül információt szerezni a segítségre szorulókról. Gyakorta ekkor szembesülünk azzal a ténnyel, hogy a családtagok a településen sem állandó sem tartózkodási lakcímmel nem rendelkeznek.

Tapasztalatok a családon belüli erőszak, gyermekbántalmazás helyzetéről

A családon belüli bántalmazás rizikófaktora a családi háttér oldaláról:

- Párkapcsolati problémák, diszharmonikus családi légkör, konfliktuskezelő képesség alacsony szintje,
- Anyagi problémák, egzisztenciális- és társfüggőség, mely meggátolja a felet, hogy a megromlott kapcsolatából kitudjon lépni,
- Erőszak a családtörténetben, a saját szocializációja is sérült,
- Alkoholbetegség, pszichés problémák.

A szolgálat tudomására jutott családon belüli bántalmazások:

Szülők általi:

▪ fizikai bántalmazás	10 fő
▪ lelki bántalmazás	18 fő
▪ szexuális	0 fő

Egyéb rokon általi:

▪ szexuális bántalmazás	0 fő
▪ fizikai bántalmazás	1 fő
▪ lelki bántalmazás	1 fő

Családon kívüli:

gyermek által:

▪ fizikai:	3 fő

felnőtt által:

▪ fizikai:	2 fő
▪ lelki:	2 fő
▪ szexuális:	2 fő

A szülők általi fizikai bántalmazás száma jelentősen megnövekedett, a bántalmazást elszenvedett kiskorúak közül két családból kerültek kiemelésre gyermekek.

A Szolgálat mindenkori feladatának tekinti, hogy segítse a jelzőrendszer tagjait a gyermekekkel szembeni rossz bánásmód felismerésében, feltárásában és kezelésében.

A családjukból kiemelt gyermekekkel kapcsolatos tapasztalatok:

2014- ben gyermekvédelmi szakellátásba került gyermekek száma 9 fő volt, míg 2015-ben 7 gyermek elhelyezéséről beszélhetünk.

6 gyermek a bántalmazás, és elhanyagolás gyanúja miatt került gyermekvédő intézetbe.

1 gyermek tankötelezettségének tartós nem teljesítése, a szülő kompetencia hiánya miatt került szakellátásba.

A tárgyévben 36 család (54 gyermeket érintve) részesült olyan családgondozásban, ahol a szolgáltatásnak az a célja, hogy a szülő gyermeknevelési körülménye javuljon, képes legyen a későbbiekben az alapvető gondozási-nevelési feladatok ellátására, ezáltal a gyermek visszakerülhessen vérszerinti családjába.

Többnyire az a tapasztalat, hogy a szülők nem tudnak, vagy nem akarnak azonosulni a változtatás szükségességével, ebből következően gyakorta az erőfeszítésre vonatkozó kellő motiváltságot is nélkülözik. Probléma szokott lenni már a gyermekekkel való rendszeres kapcsolattartás is, melynek a fent említettek mellett jelentős okozója az anyagi helyzetük, ugyanis a kapcsolattartási helyszínekre történő utazás sok esetben komoly költségeket ró a családokra.

Nevelésbe vett gyermekekkel nem feltétlenül csak úgy kerül a Szolgálat kapcsolatban, hogy a gyermekeket elhelyezik, hanem előfordul, hogy a szülők településünkre költöznek, s így válnak illetékké a velük való munkában.

A Gyermekjóléti Szolgálat a családjukból kiemelt gyermekek és vérszerinti szülei közti kapcsolattartáshoz bizonyos esetekben helyszínt biztosít. Jelenleg 3 kapcsolattartás zajlik nevelésbe vett gyermekek és szülőjük közt a Szolgálatnál, mely 8 gyermeket érint.

A 2015-es évben tendenciaként megfigyelhető volt a konfliktusos családi együttélések számának emelkedése is. Gyakran kértek segítséget az egymással kommunikálni képtelen válófélben lévő, de már külön élő szülők a gyermekükkel való kapcsolattartás elősegítésében a családgondozóktól. Több esetben mediáltak a családgondozók az érintett felekkel annak érdekében, hogy egy jogerős bírósági döntés meghozataláig is találkozhassanak a gyermekek a külön élő szüleikkel is.

Várandós anyák gondozása:

A szolgáltatás a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében meghatározott feladatai körében támogatja a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyákat is.

A családgondozók folyamatos kapcsolatban vannak a várandós anya gondozását ellátó személyekkel (pl.: védőnő), tanácsokkal látják el a kismamát, információkat közvetítenek, valamint segítséget nyújtanak a szülőszerepre való felkészülésben, az újszülött fogadásához szükséges fizikai környezet megteremtéséhez.

A 2015-es évben 8 fő szociálisan válsághelyzetben lévő várandós anyával kerültek kapcsolatba. Két esetben kiskorú anya terhességét kísérték figyelemmel a családgondozók és a védőnők közösen.

A többi esetben a lakhatási problémáik, anyagi nehézségek okozták a veszélyeztetettséget. A szoros családgondozásnak, és a Védőnői Szolgálat munkatársaival való hathatós együttműködésnek köszönhetően a gyermekek családjukba térhettek haza.

Sajnos megfigyelhető a szociálisan válsághelyzetben lévő várandós anyák számának növekedése az elmúlt években. Válsághelyzetük többnyire életkorukból, instabil párkapcsolatukból, támaszrendszer és anyagi biztonság hiányából valamint az általuk már nevelt több gyermekből fakad, valamint abból, hogy nem tervezett gyermekvállalásról van szó.

Az édesanyák várandósságuk időtartama alatt többségében nem tudnak megfelelően felkészülni gyermekük fogadására, a szükséges kelengyét számukra megvásárolni egyáltalán nem vagy csak hiányosan tudják. Felelősségérzetük születendő gyermekük vonatkozásában nem megfelelő.

A válsághelyzetben lévő várandósokkal párhuzamosan, jelentősen megnövekedett a gyermekeiket egyedül nevelő édesanyák száma is. Az ő életüket nehezíti azon tény, hogy az egy vagy két gyermekük után járó ellátás nagyon kevés, viszont munkaviszony létesítésére gyermekeik felügyeletének biztosítása és jellemzően alacsony iskolai végzettségük miatt nincs lehetőségük.

3 vagy több gyermeket nevelő szülő anyagi helyzete kissé jobb, azonban, ha lenne is lehetőségük munkát vállalni, gyermekeiket felnőtt felügyelete nélkül nem hagyhatják a nyári szünetre és a tanítás vége után sem. Így munkát vállalni képtelenek. Sok esetben az is problémát okoz, hogy más településre utazzanak egy - egy hivatalos ügyintézés céljából. Ezen édesanyák számára nagyon nagy segítséget jelentene, ha gyermekeiket bölcsődébe tudnák írni (sajnos jelenleg a férőhelyek száma nem elegendő tapasztalataink szerint) illetve valaki időszakosan a gyermekek felügyeletének ellátásában segítené őket.

Személyi – tárgyi feltételek:

A Szolgálat 2015 évben az Egyesített Szociális Intézmény Tiszaföldvár Családsegítő Szolgálatával mellett, önálló szakmai egységként, közös épületben működött. A feladatellátás három főállású családgondozó foglalkoztatásával történt. A szakmai egység munkájának koordinálását az intézményvezető látta el.

Az ügyintézésben és az ügyfelekkel való kapcsolattartásban internet, telefon, telefonos fax készülék fénymásoló állt a szolgálat rendelkezésére. A családokhoz történő eljutás intézményi kerékpárok illetve az intézmény autójának igénybevételével történt.

A Hajnóczy József Gimnázium szociális asszisztens tanulói, illetve főiskolák szociális munkás szociálpedagógia és kisgyermek gondozó szakos hallgatói számára szakmai gyakorlati helyet biztosítottak.

Javaslatok a településen működő gyermekvédelmi rendszer hatékonyságának növelésében:

- települési szinten legalább szükséges lenne pszichológus alkalmazása,
- szociális bérlakások rendszerének kialakítása,
- bölcsődei férőhelyek számának emelése.

4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMZHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAI, A MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

2015. évben a Városi Bölcsődében szakmai ellenőrzést tartott a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala JNC/19/00427-4/2014. számú végzése alapján Pásztor Zsuzsanna szakértő.

A ellenőrzésről készült feljegyzés tartalmi összefoglalása: Az intézmény rendelkezik a működést megalapozó dokumentumokkal. A szakmai program megfelel a jogszabályban foglalt követelményeknek. Tartalmazza a szolgáltató tevékenység célját, feladatait, az ellátandó csoport jellemzőit. Az ellenőrzés időpontjában viszont nem tartalmazta az intézményen belüli és más intézményekkel történő együttműködés módját, csak felsorolás szerűen. (A szakmai program módosítása időközben megtörtént.) A szakmai programhoz csatolt házirend és a megállapodások tervezete megfelel a jogszabályban előírtaknak. A házirend megfelel a jogszabályban előírtaknak, szerkezet jól tagolt, nyelvezete egyszerű és közérthető. Alapellátáson túl időszakos gyermekfelügyeletet végeznek, mely szolgáltatást a szakmai program és a fenntartó rendelete is tartalmaz. A gondozásért nem kell térítési díjat fizetni, ezt az önkormányzati rendelet szintén tartalmazza.

Az alkalmazotti létszám és a dolgozók szakképesítése megfelel a jogszabályban foglaltaknak. A szakdolgozók bejelentése a működési nyilvántartásba megtörtént, továbbképzési terv évente készül. A dolgozók rendelkeznek munkaköri leírással, azok tartalma megfelelő. A Gyvt. 15. § (8) bekezdés szerinti kizáró okokról nyilatkoztak, rendelkeznek egészségügyi alkalmasságot igazoló dokumentációval, érvényes egészségügyi kiskönyvvel.

A csoportok megfelelő méretűek, barátságosak, izlésesek, felszereltek játékokkal, meleg, elfogadó légkörűek. A levegőztetés megoldott, a terasz felülete csúszásmentes, fali napellenzők kerültek felhelyezésre. A pancsolót 2014-ben felújították. Az ellenőrzés időpontjában a csoportszobában található polcrendszer két legfelső szintje nem rendelkezett ajtóval, amely a gyermekek biztonsága érdekében indokolt, valamint a homokozó felett nem volt megfelelő árnyékolás. (A feltárt hiányosságok időközben pótlásra kerültek, illetve kerülnek.)

Az ellenőrzés összegzése: A dokumentáció, a nyilvántartások vezetése kiemelkedően precíz módon történik. A bölcsőde kialakítása, működtetése a jogszabályoknak megfelelő. A csoportszoba berendezése a gyermekek igényeihez, életkorához igazodik, meleg elfogadó légkört sugároz. A gyermekek ellátása, gondozása megfelelő, a szakmai munkája jó színvonalú.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. A jelenlegi legsúlyosabb gyermekvédelmi, gyermekjóléti problémák Tiszaföldváron a jelzőrendszer tapasztalatai alapján

A településen jelentkező problémák elemzése és bemutatása életkorok szerint, a jelzőrendszer intézményeinek tapasztalatain alapul.

Az *Anya- és Csecsemővédelmi* Szolgálat tapasztalatai szerint az egyes problémák már a terhesség alatt, illetve a gyermek születésekor kiderülnek. Ezeknek oka legtöbbször a családok rossz szociális körülményei, pénzügyi gondjai, egészségtelen életmódja, rosszul berögzült nevelési elvei. A gyermekek gyakran higiénés szempontból elhanyagoltak, előfordul a fejtetű, ismétlődő felső-légúti megbetegedések. Néhány gyermeknél az alultápláltság is probléma. Ritkán fordul elő a radikális megoldás (pl. családból való kiemelés), mivel szerencsére nem jellemző a gyermekek bántalmazása (bár sajnos van rá példa), életüknek veszélyeztetettsége. Gyakoribb viszont a gyermekek védelembe vétele, családok helyzetének javítása a szociális juttatások keretein belül. A veszélyeztetett családoknál egészségnevelés, illetve rendszeres családlátogatás történik a családsegítő szolgálattal felváltva vagy közösen.

A családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolatfelvétel először szóban, majd szükség szerint írásban történik. A két szolgálat között a jelzőrendszer jelenleg jól működik, kétirányú.

A *Városi Bölcsődében* az elmúlt év során, - figyelembe véve a gyermekvédelmi törvény és a helyi gyermekvédelmi rendelet előírásait - olyan gyermekek nyertek felvételt, akiknek szüleik munkavállalásuk, illetve képzésben való részvételük miatt nem tudták biztosítani a nappali felügyeletet. 2015. évben, szinte minden - írásban benyújtott - felvételi kérelemnek helyt tudtak adni. Várólistára 1 fő került.

Gyermekjóléti szolgálattól, védőnőtől, gyermekorvostól, illetve gyámhivaltaltól nem érkezett javaslat, illetve határozat felvétellel kapcsolatban. Minden esetben önkéntes módon vették igénybe a gondviselők a nappali ellátást. Az intézményük, mint jelzőrendszeri tag, nem élt jelzéssel a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek védelme érdekében, mivel semmiféle veszélyeztető helyzetet és magatartást nem tapasztaltak

A családok széthullása, szülők közötti konfliktusok, illetve a gyermekek elhelyezésével kapcsolatos feszültségeket tapasztaltak néhány esetben, melyek hatást gyakorolhattak az érintett gyermekek érzelmi biztonságára. Fontosnak tartják, hogy az ilyen krízishelyzetben lévő gyermekek számára minél nyugodtabb körülményeket biztosítsanak, egyéni szükségleteiket kielégítsék, és törekednek arra, hogy mindkét szülővel együttműködő kapcsolatot alakítsanak ki.

Családlátogatáskor tájékozódnak a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődési szintjéről, szokásairól és szociális körülményeiről. Kompetencia határait maximálisan figyelembe véve, szakmai tanácsokkal segítik a szülőket, életvezetési problémáikban szükség esetén segítséget nyújtanak, illetve más szakmai szervezethez irányítják őket.

A *Vadárvácska Óvoda* (Tiszaföldvár, Kossuth Lajos út 124.) 199 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Napi munkájukban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram alapján készített helyi Nevelési Program az irányadó, valamint a nevelőtestület által elkészített és elfogadott Esélyegyenlőségi Terv. Ezek a programok tartalmazzák az óvoda gyermekvédelmi feladatait is. A Gyermekvédelmi Munkatervben rögzítik a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat, melyet egy nevelési évre készítenek.

Az óvodában minden óvodapedagógus a gyermekvédelmi felelősökön kívül is feladatának, kötelességének érzi a programban való közreműködést. Feladatuk az információnyújtás a szociális támogatottságról és az esetleges segítségnyújtási formák lehetőségeiről, a gyermeknevelés és fejlesztés irányairól.

Tapasztalataik szerint egyre gyakrabban fordul elő olyan kisgyermek, aki családból kiemelten, nevelőszülői státuszú családi nevelésben részesül. A gyermekek különböző anyagi háttérű, iskolázottságú, érdeklődési körű és temperamentumú családokból kerülnek óvodába. Jelentős arányban élnek megfelelő lakás és anyagi körülmények között, azonban az ő életszínvonaluk minősége is meglehetősen romlott az utóbbi időben, az ország gazdasági válsága miatt. A HH, HHH, SNI, gyermekek ellátásában kiemelten fontos szerepe van a hosszú idő óta jól működő partneri együttműködésnek, jelzőrendszernek (védőnői szolgálat, gyermekorvos, családsegítő szolgálat, óvodát megelőző és folytató intézmények).

Mindezeket a szempontokat figyelembe véve céljuk a nyugodt, boldog óvodáskor megteremtésével egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével.

A *Belterületi Óvoda* (Tiszaföldvár, Szondi út 6/a) 91 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

A köznevelési törvény változásaival, a hiányzással kapcsolatos szabályok megszigorodtak, ezért még nagyobb hangsúlyt fektetnek a rendszeres óvodalátogatásra.

Sajnos a szülők továbbra sem veszik komolyan a gyermekek reggeli étkeztetését. Általános tendencia, hogy a gyermekek többsége reggeli nélkül érkezik az óvodába. A gyermekek betegségéhez való viszonya változott a szülőknek, a többségre jellemző, hogy a beteg

gyermeket orvoshoz viszik, így a gyermek hiányzása orvosilag igazolt. Továbbra is probléma azonban a szülők gyermeknevelési nehézségei, több gyermek továbbra is elhanyagolt külsővel, gondozatlanul, ápolatlanul megy óvodába. Kirívó gyermekvédelmi eset tudomásuk szerint nem fordult elő. Az elmúlt időszak viszonylag problémamentesnek volt mondható, az intézmény részéről nem kellett alkalmazni az intervenció elvét a családok életében.

Szeretnék, ha jelzőrendszer kétirányú lenne. A gyermekjóléti szolgálat visszajelezne az intézmény felé a problémás családdal kapcsolatban, hogy – kompetenciájukon belül - figyelemmel tudják kísérni, illetve segíteni tudják a problémás családok életét.

A *Homoki Óvoda* (Tiszaföldvár-Homok, Döbrei János út 129.) 120 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Tapasztalataik szerint a szülők egyre inkább arra törekedtek/törekednek, hogy gyermekük az óvodában tartózkodjon, akár betegség esetén is. A hiányzásokat a szülők minden esetben igazolják, de gyakran előfordul, hogy csak az óvodapedagógusok figyelmeztetésére. Jellemző, hogy azokat a gyermekeket hozzák be a szülők betegen, akik nem dolgoznak. A leggyakrabban tapasztalt jellemző és újkeletű problémák közé sorolható a gyermekek veszélyeztetése, ami miatt néhány óvodapedagógus véleményét hivatalos formában kikérték a gyermekekről (Járási Gyámhivatal, rendőrség, családsegítő intézmények, bíróság), több gyermeknél jellemző az elhanyagoló nevelés, ellátás a szülők részéről, a gyermekek védelembe vétele (2 fő), a családok gyakori költözködése, gyermekbántalmazás.

Szerencsére a szülők gyakran fordulnak a pedagógusokhoz bizalommal, elmondják családi- és egyéb problémáikat, segítséget kérnek. Így sor kerülhet a problémák időben történő felismerése és azok mihamarabbi enyhítése érdekében a jelzőrendszer kompetens tagjainak értesítésére, és együttes munkával a családban kialakult olyan állapot megelőzésére, vagy enyhítésére, mely az óvodáskorú gyermek egészségét, lelki állapotát, értelmi képességeinek fejlődését károsan befolyásolja. A már kialakult veszélyeztetettség és krízishelyzet következményeinek enyhítésére, az ehhez vezető okok feltárása és a probléma forrásának feloldására.

A gyermekvédelmi feladatok ellátásában minden dolgozó együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, valamint a beóvodázási, gyermekvédelmi munkacsoporttal. A gyermekvédelmi felelősnek jelentési kötelezettséggel tartozik minden óvodapedagógus, amennyiben a gyermekeket veszélyeztető tényezők felmerülnek. A gyermekvédelmi felelős írásban, telefonon, személyesen megkeresi az illetékes hatóságot a megelőzés érdekében (gyámhivatal, családsegítő intézmények, védőnői szolgálat, rendőrség, gyermekorvos). Közös családlátogatások valósulnak/valósultak meg a családsegítő intézmények munkatársaival. Rendszeresen tájékoztatják egymást a családok életében történő változásokról. Hatékonyan érzik a jelzőrendszer működését.

Kossuth Lajos Általános Iskola (Tiszaföldvár, Kossuth út 116-120.) tanulólétszáma 356 fő.

Az iskolában osztályfőnökök végzik a gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat, amelyben segítséget az osztályfőnöki munkaközösség-vezető, az igazgatóhelyettes és az igazgató nyújt.

A gyermekvédelem területén az előző évekhez hasonlóan az alábbi, gyakorisági sorrendet is tükröző problémák a jellemzőek:

- magatartási problémák, rongálások,
- igazolatlan hiányzások, reggeli késések,
- lopások,

– dohányzás intézményen kívül, dohánytermékek birtoklása.

Magatartási problémák

Leggyakoribb magatartási probléma a tiszteletlen viselkedés, a tanítási órákon való fegyelmezetlenség. A magatartási problémák hátterében az otthoni nevelés hiánya a legfőbb ok. Sajnos vannak tanulók, akik esetében a folyamatos nevelői ráhatás is kevés, ezekben az esetekben javasolják a szülőknek, hogy keressék fel a helyi Nevelési Tanácsadó pszichológiai tanácsadóját. Súlyosabb magatartási problémával küzdőket továbbirányítják a Hetényi Géza Kórház Gyermekideg-gondozójába. A szülő együttműködése ezekben az esetekben nagyon fontos, mivel az ok legtöbbször veleszületett magatartási probléma, amelynek kezelése az iskola és a szülő szoros együttműködésében lehet csak eredményes. Több szülőnek anyagi gondot jelent a gyógyszerek kiváltása és a rendszeres orvosi kontrollon való megjelenés útiköltsége. Magatartási problémák nagyobb arányban fordulnak elő szociálisan hátrányos, halmozottan hátrányos illetve túlkoros tanulók körében. Súlyosabb problémák esetén felveszik a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, akikkel esetmegbeszélés keretében keresnek megoldást a problémára.

Lopások, rongálások

Ezen cselekmények megelőzésére már a Házirendben felhívják a szülők és a tanulók figyelmét, hogy nagyobb értékű tárgyakat csak saját felelősségre hozhatnak az iskolába.

A megelőzés fontossága folyamatos nevelői feladat. A szülők kialakították a szekrények zárhatóságát és azok egy részét biciklilakkal zárják a tanulók. Ennek következtében a lopások aránya csökkent. A rongálások még mindig előfordulnak.

A tanulók szemléletének formálása, a környezetük, tantermek és épületek tisztaságának, épségének megtartása, megóvása szintén kiemelt szerepet kap az iskolai nevelés során.

Igazolatlan mulasztások

A 2015/2016-es tanévben tovább folytatódott az előző tanévben megindult csökkenő tendencia. Az igazolt és az igazolatlan hiányzások száma nagymértékben csökkent. Köszönhető ez a következetes és gyors osztályfőnöki intézkedéseknek, a Kormányhivatal munkájának.

Dohányzás

Az iskola területén nem jellemző, hogy tanulóink dohányoznának. Ami problémát okoz, hogy vannak tanulók, akik már rendszeresen dohányoznak otthon, az utcán, ezzel rossz példát mutatva fiatalabb iskolatársaiknak, osztálytársaiknak. Ezen a területen stagnálást, enyhe javulást érezhető az előző évek tapasztalataihoz képest.

Veszélyeztető tényezők

A gyermekeket veszélyeztető tényezők között első helyen a rossz anyagi körülmények, a magatartási, beilleszkedési és tanulási problémák szerepelnek. Az anyagi problémák kezelésére az iskola és az önkormányzat leginkább az ingyenes tankönyv biztosításával, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel, az étkezés kedvezményességével tud segítséget nyújtani. Öröndetes, hogy már minden rászoruló tanuló (1-8.évfolyamig) igénybe veheti az ingyenes ebédet, tízórait és uzsonnát, amely nagyon sokat jelent ezeknek a tanulóknak az egészséges testi és szellemi fejlődésük szempontjából.

A jelzőrendszer működési tapasztalatai

A legtöbb tapasztalatot az igazolatlan hiányzások kezelésével, jelentésével kapcsolatban szerezték az elmúlt időszakban. Kedvező változásként érzékelik, hogy a szülők nagyobb része

valóban komolyan veszi a Gyámhatósági, Kormányhivatali intézkedéseket. A hivatali intézkedési időket betartva járnak el. A hivatal dolgozói segítőkészek, alaposak és felkészültek.

A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival napi kapcsolatban állnak. Egy-egy krízishelyzet megoldása során együttműködésüket tapasztalták.

Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola (Tiszaföldvár, Ószőlő Fő út 3.) tanulólétszáma 361 fő.

Az iskola feladatait nagymértékben meghatározza az iskola beiskolázási körzetében élő családok szociális helyzete. Az iskola pedagógusai folyamatosan figyelik, feltárják a gyermekek szociális hátrányait. A problémákra érzékenyek, a rászorulókat legyen az bármilyen okból adódó, segítik. A problémakezelés során támaszkodnak a Védőnői szolgálat, az iskolaorvos, a Gyermekjóléti Szolgálat, a Gyámhatóság, a Szakértői bizottság, Járási Hivatal és szükség szerint a rendőrség segítségére. Lehetőség szerint igyekeznek a pedagógia módszereinek felhasználásával megoldást találni, amennyiben az nem elegendő jelzéssel élnek a fenti szakemberek felé. Részt vesznek az esetmegbeszéléseken.

A jelzőrendszer működtetése jelenleg a tantestület minden tagjának, az osztályfőnököknek és az iskolavezetésnek a közös feladata. Az intézményben a problémamegoldás az alábbiak szerint valósul meg:

- A tantestület tagjai az észlelt problémákat jelzik az osztályfőnökök felé, akik feljegyzéseket, jellemzéseket készítenek, megszervezik az elsődleges segítségadást.
- Jelzéssel élnek az iskolavezetés felé.
- Egyeztetés után az iskola hivatalosan tovább jelzi a problémát a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- A Gyermekjóléti Szolgálat dolgozói az iskola jelzései alapján felveszik a kapcsolatot a családdal.
- Ezután az iskola és a Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolattartása folyamatos és rendszeres.

A jelzőrendszer fent leírt működése bevált. A Gyermekjóléti Szolgálattól azonnali segítséget kapnak, melyet a napi munkában jól tudnak hasznosítani. Az iskola szóbeli, írásbeli visszajelzést is kap a probléma megoldása érdekében tett intézkedésekről, amely elengedhetetlenül fontos a továbbhaladás érdekében.

Szülői értekezleten rendszeresen felhívják a szülők figyelmét a rendszeres iskolába járás jelentőségére, a hiányzások igazolásának fontosságára, illetve arra, hogy milyen törvényi következményei vannak a kötelezettségmulasztásnak. Az osztályfőnök figyelemmel kíséri a rendszeres iskolába járást, az igazolatlan mulasztásokat.

Az iskolavédőnő, az iskolaorvos és a fogorvos aktív résztvevője az egészség megtartásával kapcsolatos tevékenységeiknek, mely szintén hozzátartozik a gyermekvédelmi munkához.

Az utóbbi időszakban viszont megnövekedett a veszélyeztetett tanulók, a családba fogadások száma. Az iskolában nincs olyan szakember, akinek csak az ifjúságvédelem a feladata, pedig fontos lenne az adódó problémák hatékonyabb kezelése érdekében. Az iskola pedagógusai és az osztályfőnökök érzékenyek a gyermekek problémái iránt, felismerik azokat, és megfelelő módon kezelik.

2015 évben összességében az iskolában egy tanuló érte el az 50 óra igazolatlan hiányzást. Az igazolatlanul hiányzók száma 8 tanuló, akik igazolatlan óraszámuk 1-10 óráig terjedt. A tankötelezettség teljesítésében problémát okoz néhány gyermek magas óraszámú igazolt hiányzása is. A problémát jelzik a Gyermekjóléti Szolgálat felé. Sajnos az utóbbi időszakban meg növekedett a veszélyeztetett tanulók és családba fogadások száma.

A Homoki Általános Iskola (Tiszaföldvár, Döbrenyi János út 133.) tanulói létszám 191 fő.

Az Intézményben a tanulók viselkedési normáit a házirend szabályai, az ebben lefektetett etikai kódex határozza meg. Aki nem tartja be a közösség által megfogalmazott elvárásokat az előírtaknak megfelelően, a fegyelmező intézkedések különböző fokozatainak alkalmazásával irányítják a helyes irányba. Kirívó szabálytalanságok az elmúlt évben sem voltak az iskolában. Leginkább szóbeli agresszió, egymás bántalmazása miatt alkalmaztak fegyelmező intézkedéseket. Visszaszorult a dohányzás miatt adott figyelmeztetések száma.

2015-ben 41 alkalommal küldtek felszólítást, hogy a szülő gondoskodjon gyermeke rendszeres iskolába járásáról. 2 alkalommal éltek feljelentéssel a kormányhivatal felé az igazolatlan hiányzás magas száma miatt. További intézkedésre nem volt szükség.

Az iskola képviseletében 1 esetmegbeszélésen vettek részt a Gyermekjóléti Szolgálat szervezésében. Az osztályfőnökök a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel 11 esetben keresték fel a tanulót és szülőjét családi környezetben. Hiányzás, életvitel, életmód, magatartási problémák megbeszélése, kezelése volt a fő oka a családlátogatásnak. 2 alkalommal volt szükség az iskolarendőr segítségére.

A város területén meghatározásra került 4 szegregált körzet, melyből a Homoki Általános Iskola beiskolázási körzetében kettő található. Alacsony iskolázottságú, szerény anyagi körülmények között élő családok népesítik be a komfortos, félkomfortos házakat. Az itt felmerülő problémák sajnálatos módon gyakran kerülnek be az iskolába.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon (Tiszaföldvár, Beniczky G. út 5.) Tanulólétszáma 204 fő.

A problémák túlnyomó részét a halmozottan hátrányos helyzetű családi háttérrel rendelkező vagy nem együttműködő családból érkező, nagyon nehezen motiválható és megtartható gyerekek ellátása okozza. Hiányosnak ítélik az igazolatlan hiányzásokhoz kapcsoló törvényi szabályozást, szankcionátlanságot, ami miatti egyes tanulók igazolatlan hiányzásai elindítanak egy bomlasztó folyamatot, az erre hajlamos gyerekek levonhatják azt a következtetést, hogy az igazolatlan hiányzás után „úgysem történik semmi”. A tanulók közül jó néhányan beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdenek, ebből és hátrányos helyzetükből kifolyólag sokkal nehezebben túrik és kezelik a konfliktus helyzeteket, mint ép társaik.

A jelzőrendszer első eleme az osztályfőnök illetve az óvónő. Jelzés esetén a gyermekvédelmi felelős az intézményvezető helyettessel egyeztetve felveszi a kapcsolatot a gyermek lakóhelye szerint illetékes hivatalokkal és szülőkkel. A problémák megoldása során előfordul, hogy akadályokba ütköznek, azonban, a tiszaföldvári intézményekkel jó munkakapcsolatot sikerült kialakítani.

A *Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium* (Tiszaföldvár, Kossuth út 122.) A Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium intézményben a vizsgált időszak átlagában 447 tanuló folytatta tanulmányait.

A 2015. évben előforduló, jellemző esetek tendenciák az előfordulásuk gyakorisága sorrendjében:

Igazolatlan késések, mulasztások. A kötelező heti 35 órás tanrend betartása néhány tanulónak nehezen megy, sokat késnek, nem mennek be órára, vagy iskolába egy-egy napon. Az előző tanévekhez viszonyítva újként jelenik meg az a trend, hogy kevésbé a gyenge tanulmányi eredményű tanulók, inkább a jobb képességű tanulók mulasztanak sokat. A tanári kar egységes véleménye az, hogy a jó képességű tanulók a napi túlterheltségüket így próbálják enyhíteni. Általában nulladik órával kezdenek és 8. órával fejezik be a napot, utána különórák sokaságát vállalják be ami összeadódva egy hétre még a felnőtt embereket is kifulladásra képesíti. Késésüket és hiányzásukat a jogszabályoknak megfelelően kezelik. Éves átlagban (két félétet figyelembe véve) az igazolatlan mulasztások óraszámát 1,6/fő. A középiskolai viszonylatban ez az érték alacsonynak számít, de ellene minden esetben fegyelmező eszközzel lépnek fel.

Egészségkárosító anyagok használata. A bevallottan dohányzók számaránya nem nőtt, de nem is csökkent az utóbbi időben. Leggyakrabban a szülők biztosítják a dohányárut a fiatalok számára már általános iskolás korukban. E termékek árusításának szigorítása az Igazgató véleménye szerint a kívánt hatást nem érte el, mivel Tiszaföldváron is beszerezhető a trafikokban fiatalok által is dohánytermék, amiről maguk a fiatalok nyíltan beszélnek. Az alkoholfogyasztás a hétvégére korlátozódik a tapasztalatok szerint, azonban ekkor a szórakozóhelyeken korlátlanul fogyasztanak a fiatalok is saját elmondásuk szerint. A szülői nevelés hiányának tudható be az is, hogy pénteken és szombaton este és éjszaka tizenévesek csatangolnak a városban anélkül, hogy otthonról bárki is hiányolná őket. Az iskolai drogfogyasztás jelenleg nem bizonyítható, de elrettentő hatást kívánnak elérni a szűrőpróba-szerű ellenőrzésekkel.

Szegénység. Felmérést e tekintetben nem készítettek, nem is tudnának jogsértés elkövetése nélkül. A tapasztalatok és a diákok elmondására hivatkozva állítható, hogy az összes tanuló több, mint 20%-a vállal diákmunkát este és hétvégén a család megélhetésének segítésére.

Védelemben vételi ügyek. Az elmúlt évben 1 esetben kaptak értesítést kiskorú tanulóknak védelemben vételéről. A hatósággal tartották a kapcsolatot a helyes eljárások, gyakorlatok megtételével kapcsolatban. A védelemben vétel az év folyamán meg is szűnt.

Fiatalkorúak által elkövetett szabálysértések. A 2015-ös évben 1 esetben jutott tudomásukra a pártfogói felügyelet kijelölése, amelyről maga az érintett tanuló számolt be. A pártfogói felügyelettel kapcsolatot tartanak, kölcsönösen tájékoztatják egymást a tanuló nevelési szintjének alakulásáról.

A tendenciákat tekintve egyre növekszik a *magatartászavarral, figyelemzavarral, életvezetési problémákkal* iskolába kerülő tanulók száma. Az esetek növekvő többségében a pedagógusok már nem rendelkeznek megfelelő kompetenciákkal a tanulók újonnan megjelenő súlyos problémáinak szakszerű kezeléséhez. A köznevelési törvényben korábban megfogalmazott – és a pedagógusok által egy évtizede igényelt – iskolapszichológus alkalmazása elkerülhetetlenné vált.

A jelzőrendszer működésének tapasztalatai. A tiszaföldvári társintézmények és a hatóság által fenntartott jelzőrendszer jól működik. Az intézmény más településekkel, más járási hivatalokkal is kapcsolatban áll, így a jelzőrendszerük igen kiterjedt illetékességi területtel bír. Fennakadást nem tapasztaltak.

5.2. A problémák alapján meghatározott legfontosabb célok, eszközök azok megoldására és javaslatok a jövőre vonatkozóan

Az előző részben az intézmények által felvázolt problémák zömének megoldása nem kizárólag a gyermekvédelmi rendszer feladata, hisz átfogó társadalmi problémákról van szó.

Az intézmények kompetenciájukon belül kezelik az általuk tapasztalt problémákat. Egységes az álláspontjuk a tekintetben, hogy alkalmanként a felmerülő gondok túllépnek az intézmény hatáskörén.

A jövőre vonatkozóan a fenti problémákból kiindulva az alábbi átfogó célokat határozhatjuk meg:

- Fokozott figyelemmel kell kísérni a bölcsődés korú gyermekek életkörülményeit, szükség esetén jelzéssel élni. A veszélyeztetett, védelembe vett gyermekek számára soron kívül kell biztosítani a bölcsődei ellátást.
- A szülőkkel való együttműködés erősítése. „Szülőképzés” program indítása. Családvédelem. (Nyílt napok, szülői fórumok számának növelése, célzott fogadóórák szülőknek, nevelési tanácsadás megszervezése a szülők számára. Családi délutánok, nyílt napok, nyílthet a szülői ház és az intézmény szorosabb együttműködésének támogatására.)
- Hátrányok kompenzálása, szegregációmentesség érvényesülése.
- A gyermek pszichés és testi fejlődését veszélyeztető okok megelőzése, feltárása és megszüntetésének előmozdítása. HH, HHH, veszélyeztetett gyermekek beazonosítása. Együttműködés a helyzet enyhítésben.
- A gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése.
- A tanulók szociális helyzetének megismerése, valamint közreműködni a veszélyeztetett helyzet megelőzésében és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében. A nehéz élethelyzetbe kerülő nevelési, magatartási problémákkal küzdő gyermekek gondozása, segítése, szakellátáshoz juttatása.
- Tanár – diák kapcsolatok szélesítése.
- Egészségnevelési program folytatása.
- Fellépés a szenvedélybetegségek kiskorúak körében történő elterjedése ellen, valamint a szabálysértések, bűncselekmények megelőzése.
- Szoros együttműködés fenntartása a Gyermekjóléti Szolgálattal, Rendőrséggel, Védőnőkkel, Kormányhivatallal, Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. Folyamatos kölcsönös tájékoztatás. (Azonnali segítség kérése olyan esetekben, problémák megoldásában, amely már pedagógiai eszközökkel nem megoldható. Fontos a gyors reagálás, a törvénybe ütköző cselekedetek tudatosítása, ezáltal megelőzése.)
- Olyan iskola létrehozása, iskolai légkör megteremtése, amelyben a gyermek-szülő és a pedagógus is jól érzi magát.
- Figyelemmel kísérni a gyermek életkörülményeit, a közösségi viszonyokat.
- Esélyegyenlőség megteremtése. Máság elfogadása, elfogadtatása a gyermekekkel, szülőkkel egyaránt.

- Az intézményi étkeztetés színvonalának megtartása, még nagyobb hangsúly helyezése az egészséges táplálkozásra és életmódra, a gyermekek és a szülők meggyőzése a rendszeres étkezés fontosságáról.
- Rendszeres bölcsődébe, óvodába, iskolába járás fontosságának tudatosítása mind a gyermekben, mint a szülőben, valamint az indokolatlan – akár igazolt, akár igazolatlan – hiányzások számának csökkentése.
- Negatív környezeti hatások lehetőség szerinti csökkentése, és egyidejűleg pozitív példák mutatása a gyermekek számára, széleskörű prevenciós tevékenység folytatása.
- Figyelemmel kísérni a tanulmányi eredményeket, annak romlása esetén feltárni az okokat, szükség esetén pedagógiai segítséget nyújtani.
- Közintézményekben a gyermekek/fiatalok közül minél többen tartozzanak pozitív erkölcsi értéket képviselő közösséghez.
- Iskolarendőr program bővítése.
- Szegregált lakókörnyezetben élő családok gyermekeinek támogatása érdekében támogató szolgáltatás biztosítása, a jelzőrendszer tagjainak részvételével fogadó órák szervezése.

A problémák kezelésében és a célok elérése érdekében az alábbi eszközök, módszerek állnak rendelkezésre, melyeket a nevelési-oktatási intézmények mind preventív célzattal, mind a már felszínre került probléma kezelése során alkalmaznak:

- Hátrányos helyzetű, konfliktusos családban, krízis helyzetben élő gyermekek számára minél nyugodtabb intézményi körülmények biztosítása. Szülők és az intézmény jó kapcsolatának erősítése.
- Pszichológus alkalmazás, pályázati támogatás segítségével.
- Nagy arányban vesznek részt Gazdagító Programokon a többi gyermek mellett a HH, HHH és SNI gyermekek és szüleik is. (Ilyen a „Manó - Vár”, Ügyes kezek, Kis felfedezők nagy utazásai – Gazdagító Program, Szülő – gyermek - óvodapedagógus egész napos Gazdagító Program).
- A gyermekek egyéni képességeihez igazodó, differenciált fejlesztése. Új gyermekek befogadása, szocializációja.
- Kiemelt figyelem a gyermekétkeztetés terén. (Egyre több gyermek csak az óvodában, iskolában jut tápláló ételhez.)
- A gyermekek személyiségfejlődésének elősegítése, logopédiai fejlesztéssel, a gyógytestneveléssel, gyógypedagógiai foglalkozásokkal és egyéni fejlesztéssel, óvodai programokkal (hittan, drámajáték, zeneóvoda, beszéd- és nyelvfelkészítés, úszásoktatás, tehetségműhely).
- Együttműködés a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal.
- Előzetes családlátogatás a leendő óvodás gyermek és a családi szociokulturális háttérének megismerése, a szülő rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodai életéről, egyéni fejlődéséről.
- Az óvodapedagógusok mindennapi kommunikációja a gyermekvédelmi felelőssel az aktuális problémákról. Gyermekjóléti szolgálat munkatársaival napi kapcsolat tartása. Konzultációk, esetmegbeszélések.
- Szülők részére szakmai előadások, fórumok szervezése. Gyakori családlátogatások, folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, igény szerinti egyéni beszélgetések. Pszichopedagógiai tanácsadás.
- Szükség esetén azonnali jelzés a Védőnői Szolgálat, az Iskolaorvos, a Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámhatóság, Szakértői Bizottság felé.

- Logopédiai segítségnyújtás – Nevelési Tanácsadóval együttműködésben.
- Sajátos nevelési igényű tanulók ellátása utazó gyógypedagógusi hálózat munkatársival, az illetékes EGYMI segítségével (sajnálatos módon a szükségesnél kevesebb óraszámban).
- Mentorálás az Útravaló - Macika programban halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére a tanulásban, otthoni felkészülésben. Tanulmányi versenyek, vetélkedők.
- Egészséges életmódra nevelés. Az egészségnevelési, felvilágosító előadások az iskolavédőnők közreműködésével. Gyógy testnevelés megszervezése.
- A pedagógia eszközeivel, speciális megsegítéssel, differenciált tanórai és szabadidős tevékenység, egyéni fejlesztés a nevelő-oktató munka során. Pályaorientációs tevékenység.
- Kapcsolat felvétel a különböző szakszolgálati intézményekkel.
- A napközi és a tanulószoba, továbbá különböző foglalkozások, sportolási lehetőség biztosítása a gyermekek részére.
- Tanulók szociális helyzetének megismerése, felmérése. Ószinte segítő és folyamatos kapcsolattartás a tanulókkal.
- Részvétel a középiskolák számára meghirdetett Bűnmegelőzési Tanácsadók az Iskolában programban.
- Drog prevenciós tájékoztatók, dohányzásellenes programok, szexuális felvilágosító előadások, csoportos és személyes beszélgetések, önismereti csoportok működése, tanácsadás, felelősségteljes párkapcsolatok kialakítására nevelés. Jogszabályok által biztosított lehetőségek kiközvetítése, ügyintézési segítség. Pályázatok figyelése.
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése:
 - nívócsoportos oktatás (matematika, idegen nyelv)
 - sajátos nevelési igényű tanulók komplex fejlesztése
 - felzárkóztató, fejlesztőórák
 - tehetséggondozás.
 - sportfoglalkozások,
 - több sportág megismertetése, sportfoglalkozások.

Az egyes problémák túlnőnek a nevelők, pedagógusok, a jelző rendszer szakembereinek a hatáskörén és intézkedési lehetőségein. Sok esetben társadalmi méretű prevenciós programokra lenne szükség. A már alkalmazott módszereken túl, az előzőekben meghatározott célok elérése érdekében az alábbi – a jelzőrendszer tagjai által egyhangúan kinyilvánított – javaslatok megvalósítására kiemelt hangsúlyt kell fektetni:

- Az egyre súlyosabb és egyre komolyabb problémákkal küszködő gyermekek gondjainak megoldására egyre sürgetőbb szükség lenne pszichológus valamint gyermek és ifjúságvédelmi védelmi felelősök intézményi alkalmazására. Az intézményekben állandóan jelenlévő problémák mellett a folyamatos szülői megkeresés is indokolja a független intézményi pszichológus alkalmazását. (Az évek óta húzódó problémát megoldani látszott a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, melynek 2013. szeptember 1. napjától hatályos 2. melléklete melynek értelmében a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszáma az iskola- illetve óvodapszichológus, a következők szerint: 1-500 gyermek, tanuló között 0,5 fő, 500 gyermek, tanuló felett 1 fő. Ezen törvényi rendelkezés azonban a hatályba lépését megelőző hónapban sajnálatos módon

hatályon kívül helyezésre került. Így a probléma egységes megoldása a mai napig nem tudott megvalósulni.)

- Támogatni szükséges a szabadidő hasznos, kulturált eltöltését szolgáló szabadidős programok, a rendszeres sportolás, testmozgás szervezését.
- A jelzőrendszer tagjai között még szorosabb és folyamatosabb együttműködés kiépítése, mely során legyen rendszeres visszajelzés a megtett intézkedésekről, továbbá egyes esetekben nagyobb együttműködés lenne indokolt a rendőrséggel és a polgárőrséggel, civil szervezetekkel és a helyi egyházakkal.

6. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA

6.1 Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete Tiszaföldvár Város Bűnmegelőzési stratégiáját a 98/2015. (II. 26.) számú határozatával, Drogellenes stratégiáját 97/2015. (II.26) határozatával fogadta el.

Tiszaföldvár Város Bűnmegelőzési stratégiájának célja az önkormányzat közbiztonsági és bűnmegelőzési céljainak és feladatainak megfogalmazása, a prioritások kijelölése, és a lehetőségek feltárásával a megvalósítás módjának meghatározása. Tiszaföldvár Város közigazgatási területén a közbiztonság javítása, az objektív és szubjektív biztonságérzés közelítése. A lakosság életminőségének javítása a bűnözés csökkentése mellett.

A koncepció megalkotásával a Képviselő-testület szándéka a közbiztonságot, bűnmegelőzést érintő ügyekkel kapcsolatban:

- az érdekek feltárása,
- az okok megállapítása,
- a célok meghatározása,
- a elsőbbséget élvező feladatok meghatározása, kiválasztása,
- szakmai tanácsadás kérése a döntés előkészítés során valamint

a társadalom és értékek helyi védelme a bűnözőktől, a közlekedési szabályokat súlyosan megszegőktől.

A Stratégia általánosan megállapított célok mellett az alábbi részterületeken meghatározott és kijelölt prioritásokat fejtí ki: a közterület és közcélú helyek rendje, a bűnözés utánpótlás bázisának csökkentése, a kortárs csoportok segítő szerepének növelése, gyermek- és ifjúsági bűnelkövetés megelőzése, kezelése. A helyi kedvezőtlen tendenciák megállítása érdekében az a prioritások alapján meghatározott feladatok, a biztonságos településkép kialakítása, általános bűnmegelőzés és vagyonvédelem, időszakos közvélemény kutatások, közlekedési balesetek megelőzése, betöréses lopás megakadályozása, rablás megelőzése, kábítószerrel történő visszaélés megelőzése, rongálás, vandalizmus megakadályozása, városi biztonság fokozása, gyermek és fiatal korú bűnözés csökkentése, családon belüli erőszak visszaszorítása, áldozattá válás megelőzése, önkéntesek szervezése (pl. a polgárőr egyesülettel karöltve) kortárs csoportok megerősítése.

A Koncepció feladatainak megvalósítása érdekében a Polgármesteri Hivatal, az önkormányzat intézmények, a polgárőrség és a helyi rendőrőrs együttműködnek a prevenció érdekében.

Tiszaföldvár Város Drogellenes stratégiájának célkitűzései (összhangban a Nemzeti Drogellenes Stratégiával és annak célkitűzéseivel.) az alábbiakban fogalmazhatók meg:

- Fontos cél a tiltott kábítószeres és az egyéb pszichoaktív anyagok használata kockázatának, valamint az azzal kapcsolatos következményeknek a fokozott tudatosítása. E célból a korai észlelésre és beavatkozásra, az egészséges életmód ösztönzésére és a célzott megelőzésre kell törekedni már a nevelési-oktatási intézményekben.
- A lakosság számára biztonság nyújtása a kábítószeres előállítás, kereskedelme, ezzel kapcsolatos bűncselekmények vonatkozásában. Ennek érdekében a kereslet és a kínálat Kereslet és kínálat együttes csökkentése szükséges. Multidiszciplináris, összehangolt együttműködést kell ösztönözni a szociális, egészségügyi, oktatási területen.
- Meg kell teremteni a biztonságos, drogmentes szórakozás feltételeit. Növelni kell az alternatívákat, melyekből a fiatalok választhatnak.
- A család - mint elsődleges szocializációs közeg- felelőssége a dropprevenció területén meghatározó. A családok érzékenyítése ez irányba a stratégia egyik kiemelt területe kell, hogy legyen.
- El kell érni, hogy Tiszaföldváron a rendelkezésre álló eszközök széles körű alkalmazásával visszaszoruljon a drogfogyasztás.

A stratégia prioritásai, iskolai egészségfejlesztés, dropprevenció, a család szerepének erősítése a megelőzésben, a tömegkommunikáció aktív bekapcsolása a megelőzésbe és egészségfejlesztésbe, társadalompolitikai színterek stratégiai összekapcsolása, törekedni a regionális jelleg miatt a többi településsel való szorosabb együttműködésre, több korai elérést biztosító program lebonyolítása.

A koncepció alapján a droghasználat megelőzésében a következő társadalmi közegek vesznek részt: a család, köznevelési intézményi színtér, munkahelyi színtér, helyi közösségek és a szabadidő eltöltés színterei, rendőrség, Egyesített Szociális Intézmény Tiszaföldvár, Egészségügyi intézmények, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Járási Hivatal Járási Gyámhivatala.

6.2. Tapasztalatok a fiatalkori és gyermekkori bűnelkövetésről

Szolnoki Rendőrkapitányság

A kiskorú elkövetőkkel kapcsolatos oksági tényezők a kapitányságuk illetékességi területére vonatkozóan az alábbiak:

-Szubjektív okok:	-agresszivitás,
-anyagi haszonszerzés,
-kalandvágy,
-befolyásolhatóság,
-Objektív okok:	-rossz baráti környezet,
-iskolai konfliktus,

- kimaradás az iskolából,
- osztályismétlés, gyenge tanulmányi eredmény,
- helytelen nevelés,
- bűnöző családi környezet.

Az elmúlt évekhez hasonlóan a családon belüli erőszakkal kapcsolatos bejelentéseket is kiemelten kezelték a vonatkozó ORFK normának megfelelően. 2015. január 1. és 2015. június 30. között 3 db olyan bűncselekmény történt Tiszaföldváron, amely a családon belüli erőszakkal volt összefüggésben (2 zaklatás és 1 testi sértés). A vizsgált időszakban, a városban élők vonatkozásában, általános ügyben nem vizsgáloztak családon belüli erőszakkal kapcsolatos rendőri intézkedés alapján. Jelzésadásra nem volt szükség.

A családon belül történt bűncselekmények áldozatait körültekintően, szinte minden esetben női munkatársak hallgatják meg, elkerülve ezzel a másodlagos áldozattá válást. Rendszeresen részt vesznek a témával kapcsolatos konferenciákon, ill. azokon az esetmegbeszéléseken, ahol a gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembereivel közösen, az adott ügynek megfelelően, személyre szabottan megtervezik a veszélyeztetett kiskorú számára megfelelő intézkedéseket. A kapitányságon 2012-ben kialakításra került a gyermekmeghallgató szoba, melynek átadására 2013. szeptember 20-án került sor. A szoba használatára 2013-ban 2, 2014-ben 13 és 2015-ben 14 alkalommal került sor.

Ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésére a településen a vizsgált időszakban nem került sor, de korábbi években többször is.

2015. év első félévében is egymást segítő, együttműködő, jó kapcsolatuk volt az óvodák, iskolák, kollégiumok vezetőivel, ifjúságvédelmi felelőseivel és drogügyi koordinátorokkal, ill. a gyámhivatalokkal, a gyermekjóléti és családsegítő szolgálatokkal is. Az esetmegbeszéléseken, jelzőrendszeri találkozókra rendszeresen megjelentek információkat cseréltek.

A rendőrségi bűnmegelőzés fontos feladata a biztonságért érzett egyéni és közösségi felelősség kialakításának elősegítése, annak tudatosítása, hogy személye, vagyona megóvásáért mindenki maga és közvetlen környezete, közössége felelős elsősorban.

Rendészeti bűnmegelőzésről kétféle értelemben lehet beszélni. Tágabb értelemben megelőző jellege van szinte valamennyi rendőri intézkedésnek. Szűkebb értelemben a rendőrség bűnmegelőzési szolgálata által kifejtett tevékenységről van szó, amelynek elsődleges célja a proaktív rendőri munka révén a polgárok hozzásegítése biztonságuk kialakításához. Emellett jelentős terület a rendészeti bűnmegelőzés oktatási tevékenysége: iskolai bűnmegelőzési órák, lakossági fórumok, ismeretterjesztő előadások tartása.

A rendészeti bűnmegelőzés az állami és önkormányzati szervekkel, társadalmi szervezetekkel és a lakossággal együttműködve végzett olyan rendőri tevékenység, amely a bűncselekmények számának csökkentését, a lakosság szubjektív közbiztonságérzetének javítását és a bűncselekmények áldozatainak segítségét célozza. A bűnmegelőzés az a terület, ahol kiemelten fontos a közvetlen kommunikáció a végrehajtó szervek és a társadalom között.

A fentiek megvalósítása érdekében az alábbi tevékenységeik, programjaik kapcsolódtak – Tiszaföldvár vonzásában – 2015. évben a gyermekvédelemhez:

A 2014/2015-ös és a 2015/2016-os tanévben is tovább folytatták „az iskola rendőre” elnevezésű programot, amely nagymértékben segítette a rendőrség által a gyermekek védelmére irányuló átfogó bűn- és baleset-megelőzési tevékenységet. A program célja – lehetőség szerint minden általános iskolának legyen egy iskolarendőre, aki közvetlen kapcsolatban van az iskola vezetésével és a diákokkal- az elmúlt tanévben is megvalósult, így a tiszaföldvári általános iskolákban is. Az illetékességi terület változása miatt a 2015/2016-os tanévben 12 szolnoki és 14 vidéki általános iskolában 26 fő iskolarendőr végzi a tevékenységét. Elsősorban a körzeti megbízottak, valamint a bűn- és baleset-megelőzési területen dolgozó rendőrök folyamatosan tartották a kapcsolatot az iskolák vezetőivel, részt vettek az évnyitókön, évzárókön, a tantestületi és a szülői értekezleteken is. Több iskolai rendezvényen, diáknapon, egészségnapon jelentek meg. Az iskolák részére bűn- és baleset-megelőzési szóróanyagokat juttattak el, valamint igény szerint bűn- és baleset-megelőzési előadásokat, vetélkedőket tartottak. A megelőzési órák témái közé felvették a jogkövető magatartási kultúra erősítését, felhívták a gyermekek figyelmét az áldozattá válás megelőzéseire, valamint a bűnelkövetés veszélyeire. Ezekon kívül a legfőbb témák az iskolai agresszió, a droghasználat, a designer drogok, az iskolában elkövetett bűncselekmények, a fiatalkori bűnelkövetés következményei, az internetezés, a vakáció és a tél veszélyei voltak.

2015. márciusban került végrehajtásra a Megyei Baleset-megelőzési Bizottság által meghirdetett „Tavaszi kerékpáros program”. Ennek keretében a tiszaföldvári általános iskolákban, 150 tanulónak ellenőrizték le kerékpárjuk kötelező felszereléseit. Azokban az esetekben, amikor problémát tártak fel, a szülőket írásban, a helyszínen kiállított nyilatkozat kitöltésével tájékoztatták.

2015. áprilisban jelzőrendszeri találkozó megtartására került sor Tiszaföldvár, Baross krt. 109-111. szám alatt a gyermekjóléti szolgálat épületében. A találkozó célja a jelzőrendszeri tagokkal a személyes kapcsolat kialakítása volt. A résztvevők: a gyermekjóléti szolgálat vezetője, családgondozók, az Áldozatsegítő Szolgálat Vezetője és a Szolnoki Rendőrkapitányság áldozatvédelmi referense. A találkozón a helyi problémák és aktualitások kerültek napirendre.

2015. év egyik legsikeresebb saját szervezésű rendezvénye volt ismét az április 14. és 17. között a kapitányság udvarán megtartott „VII. Kapitánysági Nyílt hét”. Közel 3000 óvodás, általános és középiskolás vett részt a különféle bemutatókon, programokon. Többek között volt rendőrkutyás, fegyverzettechnikai, taktikai és bűnügyi technikai bemutató, szolgálati gépkocsi és motorcsónak megtekintése, a gyermekek kipróbálhattak repülőgép és motor szimulátort, láthatták a Honvédség, a BV Intézet és a Katasztrófavédelem technikai eszközeit, a Magyar Vöröskereszt interaktív bemutatóját, KRESZ és drog-totót tölthettek ki, részegszemüveges és kerékpáros ügyességi pályán mehettek végig. Megismerkedhettek a Rendőrség, a Büntetés-végrehajtás, a Honvédség, a Katasztrófavédelem, a Magyar Vöröskereszt, a Nemzeti Közlekedési Hatóság és a Polgárőrség munkájával.

Folyamatosan részt vettek a JNSZ MRFK szervezésében 2013. április hónapban indult és 2015. május 31-én zárult, az „Áldozatsegítő kapacitás fejlesztése Jász-Nagykun-Szolnok megyében” című áldozatvédelmi projekt végrehajtásában. 2014. június 05-én az Aba-Novák Kulturális Központban nyitott ki az a Prevenációs Információs Iroda, melynek 2014. és 2015. évben, történő működtetésében a kapitányság is jelentős szerepet vállalt. Az irodát felkereshetik a lehetséges potenciális áldozatok, a bűnmegelőzéssel vagy áldozatvédelemmel kapcsolatban információt gyűjtők, érdeklődők is.

2014. év őszén indult be a kapitányságon a rendőrség új programja, „A szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” címmel. A feladat végrehajtására a kapitányság egyik iskolai bűnmegelőzési tanácsadója, Mészáros János r.alezredes, senior kolléga került kijelölésre. A program elsődleges célja, a 12-18 éves gyermekeket nevelő szülők, családok tájékoztatása a kábítószer bűnözéssel kapcsolatos kockázatokról, a megelőzés lehetőségeiről. Az új program beindításáról tájékoztatták az oktatási intézményeket, és közzé tették a bűnmegelőzési tanácsadó elérhetőségeit is. Az elmúlt időszakban 31 alkalommal nevelőtestületi értekezlet, 133 esetben szülői értekezlet, 8 esetben szülői fórum megtartására került sor „Hogyan védjem meg gyermekemet az öt fenyegető veszélyektől?” címmel. A Prevenációs Információs Irodában minden páratlan hét hétfőjén 14: 00-18: 00 óra között fogadóórát tart a drog prevenációs tanácsadó, akinek a telefonos és e-mail elérhetősége is biztosított a kapitányság illetékességi területén működő valamennyi iskolában.

A bűn- és baleset-megelőzési, vagyoni védelmi kiadványaikat, valamint az ELBIR rendszeren érkező tájékoztató anyagokat is folyamatosan juttatják el az érintetteknek – a rendőrőrsreik, a KMB-k, a Polgárőrség segítségével -, valamint rendezvényeiken is terjesztik. Ezek megtalálhatóak a kapitányság ügyfélvárójában elhelyezett információs pultnál és a bejárati ajtó melletti falújságra is kihelyezésre kerülnek. A kapitányság ügyfélvárójában van elhelyezve az „Internetezz biztonságosan!” címmel készített nagyméretű plakát is. Az itt található televízió – ügyfélfogadási időben- megelőzési kisfilmeket vetítenek.

Az általános iskolákban a korábban jól működő D.A.D.A programot sem a 2013/2014-es, sem a 2014/2015-ös, sem pedig a 2015/2016-os tanévben nem tudták elindítani, az oktatás akkreditációjának hiánya miatt.

Bódi János r.főhadnagy a Révay György Szakiskola és Kollégium 4 osztályában végzett bűnmegelőzési tanácsadói feladatokat 2015. január 1. és 2015. június 30. között, kb 65 főnek. A legfőbb téma a kerékpáros közlekedés szabályai, discobalesetek, iskolai agresszió, az internetezés veszélyei, droghasználat, szenvedélybetegségek voltak.

Bódi János r. főhadnagy 2015. július 1-jétől a Szolnoki Rendőrkapitányság illetékességi területének megváltozása miatt – Tiszaföldvár a Kunszentmártoni Rendőrkapitányság illetékességi területéhez került – már nem látja el bűnmegelőzési tanácsadói feladatait a fenti iskolában.

2015. augusztus 10-14. között a szolnoki Turisztikai és Szabadidő Központban immár hetedik ízben rendezték meg a Bűnmegelőzési és Életmód Tábor. A napközis táborban 7-14 év közötti gyermekek különböző – drog prevenációval, bűn- és baleset-megelőzéssel, környezetvédelemmel, egészséges életmóddal, sporttal, szabályos közlekedéssel, a Rendőrség, a Honvédség és a Katasztrófavédelem munkájának megismerésével kapcsolatos-programokon vehettek részt, valamint készségfejlesztő játékok segítségével fejleszthették tudásukat. A tábornak ismét nagy sikere volt, melyet a közel 90 fős, magas létszám és a szülők elismerése is jelzett, így tervezik az évi folytatását is.

Kunszentmártoni Rendőrkapitányság

A Kunszentmártoni Rendőrkapitányság illetékességi területében beállt változások miatt 2015. július 01-ét követően Tiszaföldvár városa átkerült a Szolnoki Rendőrkapitányság illetékességi területétől a Kunszentmártoni Rendőrkapitányság illetékességi területéhez.

A Rendőrkapitányság bűnügyi helyzetét az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika (a továbbiakban: ENYÜBS) adatai alapján vizsgálva megállapítható, hogy az értékelt időszakban az illetékességi területükön regisztrált bűncselekmények száma 1.046 volt, mely számadat csökkenést mutat a 2014. évi 1.243 számadathoz képest.

Tiszaföldvár város bűnügyi helyzetét vizsgálva megállapítható, hogy az értékelt időszakban a település illetékességi területén a regisztrált és kiemelten kezelt bűncselekmények száma 270 volt.

A Rendőrkapitányság szabálysértési helyzetét vizsgálva a Rendőrség Netzsaru statisztikai rendszerében a 2015. évben regisztrált 413 db szabálysértési eljárásban összesen 27 fő fiatakorú és 6 fő gyermekkorú eljárás alá vont személy volt érintett.

A rendelkezésre álló adatok szerint 2015. július 01-ét követően hatóságukhoz 48 db szabálysértési feljelentés érkezett tiszaföldvári lakos ellen.

Általánosságban a szabálysértések jellegét tekintve megállapítható, hogy a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése (személygépkocsival, kerékpárral vagy gyalogosan) a legjellemzőbb.

A törvényi előírásoknak megfelelően minden esetben, amelyben gyermekkorú vagy fiatakorú személy volt érintett jelzéssel élnek az illetékes hatóságok felé. A jelzések száma 2015. évben összesen 50 volt.

2015. július 01-ét követően tiszaföldvári lakos esetében a Kunszentmártoni Rendőrkapitányság 2 alkalommal élt jelzéssel (adatlap megküldésével) a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé.

A Rendőrkapitányság 2015. évi adatainak áttekintésekor a családon belül elkövetett cselekményekkel kapcsolatban az alábbi megállapítások tehetők.

A családon belüli erőszakkal kapcsolatban figyelembe kell venni az elkövetett bűncselekményt. A legjellemzőbb jogsértéseket nézve megállapítható, hogy az előző évekhez hasonlóan zaklatás miatt indul meg sok esetben az eljárás. A zaklatásnál a 25-29 éves kor jellemző az elkövetőkre is. Általában volt házastárs, élettárs, barát az elkövető. Tiszaföldvár város területén kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény 2015. évben 8 db került regisztrálásra.

A testi sértésnél már szórta az életkor. Szinte minden korosztályban előfordul ilyen cselekmény. 2015. évben regisztrált ezen cselekmények száma 13- ról 21- re emelkedett, a súlyos testi sértések száma 5 volt. A garázdaságok esetében növekedés volt tapasztalható (számuk 18-ról 20-ra növekedett).

Fenti eljárások adataiból megállapítható, hogy mind a családon belüli erőszak miatt indult eljárások, mind pedig a büntető eljárások az anyák, nő élettársak feljelentései, bejelentései alapján indulnak. A „családi botrányos” ügyekben a sértettek – néhány esetet kivéve – a nők, feleségek. A büntető ügyekben sértettként a gyermek és fiatakorúak és volt ház- illetve élettársak szerepelnek.

Mindkét esetkörben a helyszín a családok mindennapi élettere, a lakóház, lakás. Megállapítható továbbá az is, hogy az esetek többségében ezek a cselekmények a férj és feleség, élettársak közötti vita, tettelegesség, bántalmazás elkövetésében nyilvánul meg. Sok

esetben befolyásoló tényező az alkohol. A testi sértések elkövetői általában a család férfi tagjai.

Ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésére tiszaföldvári lakossal szemben 3 alkalommal került sor 2015. július 01-ét követően.

A rendőri munkának egyik legfontosabb területe a kábítószer bűnözés felderítése és megelőzése. Jelen van a napjainkban, azonban ebben a bűncselekményi körben nagy a látencia. Az ügyek nyomozása minden körülményre kiterjedően történik, hiszen a fiatalokra ez jelenti az egyik legnagyobb veszélyt.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálya alá tartozó, kábítószerrel kapcsolatos jogsértések vonatkozásában az alábbiak állapíthatók meg.

A 2015. évre jellemző volt, hogy az eljárások többségében úgynevezett „herbál” nevű bódító hatású anyagot fogyasztottak az eljárással érintett személyek, illetve néhány esetben ezen anyagból származó maradványok kerültek lefoglalásra. A befejezett ügyekben vizsgált „herbál”-ként nevezett anyag sem kábítószernek, sem új pszichotrop anyagnak nem minősült.

Azt érintetteknél kábítószerkereső kutya bevonásával házkutatás, illetve vizeletminta vételre került sor. A lefoglalásra került anyagmaradványok, illetve rögzített minták minden esetben szakértői vizsgálat alá estek annak megállapítására, hogy valóban történt-e bűncselekmény elkövetése.

Az elkövetők életkorát vizsgálva megállapítható, hogy a tavalyi évben a gyermekkorúakat nem érintette ez a bűncselekményi kategória, a legjellemzőbb viszont továbbra is a fiatal felnőtt fogyasztó.

Továbbá a kapitányság állományából 1 fő kutyavezető és kutyája kiképzésre került kábítószer keresésére.

A 2014/2015. tanévben 1 fő bűnmegelőzési tanácsadó kezdte meg tevékenységét a Karcagi Szakképzési Centrum Kunszentmártoni Gimnázium és Szakképző Iskolájában. A 2015/2016-os tanévben is tovább folytatják ezt a programot a fenti intézményben, valamint a program kiegészült Tiszaföldváron a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben és Kollégiumban, így az iskolák és a tanulók számára mindig elérhető egy rendőr, akihez fordulhatnak problémájukkal.

2015. szeptember 10-én a Hajnóczy József Gimnázium és Szakközépiskola Kollégiumában a bűnmegelőzési főelőadó drog-prevenációs előadást tartott a kollégiumi diákok részére.

Továbbá az új drogprevenációs program keretében a fiatalok kábítószer-fogyasztásának megelőzése érdekében a drogprevenációs tanácsadó személyesen, telefonon és elektronikus úton 2015. évben is fogadta az általános – és középiskolában tanuló gyermekek szüleinek, a témával kapcsolatos kérdéseit.

A kapitányságnak a tavalyi évben is volt ifjúságvédelmi ütemterve, amely alapján végezte a munkáját, majd 2014. augusztusától „A 18. életévüket be nem töltött személyek kábítószer – és alkoholfogyasztásának visszaszorítása érdekében a szórakozóhelyek, a zenés, táncos rendezvények és a vendéglátóipari egységek ellenőrzésének fokozására” elrendelt ellenőrzések havonta két alkalommal végrehajtásra kerülnek a közbiztonsági és bűnügyi statisztika alapján meghatározott települések – köztük Tiszaföldvár település-

szórakozóhelyein és vendéglátóipari egységeiben is. Megállapítható, hogy a péntek, szombat este a 14 év feletti fiatalok bulizós éjszakája. Az ellenőrzések alkalmával megállapítható, hogy gyermekkorú személyek vendéglátóipari egységbe való tartózkodása illetékességi területükre nem jellemző.

A Rendőrség fent említett bűnmegelőzési programjait a továbbiakban is működtetni kívánják Tiszaföldvár városában, mely elsősorban az általános- és középiskolában tanuló diákok bűnmegelőzési szemléletében nyújt rendezvényeik szerint segítséget.

A rendelkezésükre álló (ENYÜBS) adatok alapján megállapítható, hogy az értékelt időszakban országosan 2015. évben 4127 fő gyermekkorú és 6994 fő fiatalkorú személyt regisztráltak bűnelkövetőként, mely számadat csökkenést mutat a 2014. évi 5410 fő gyermekkorú és 7486 fő fiatalkorú bűnelkövetőhöz képest.

Csupán Tiszaföldvár városára vonatkozó korcsoportonkénti megoszlást tartalmazó adat nem áll rendelkezésükre, viszont a Kunszentmártoni Rendőrkapitányság illetékességi területére vonatkozóan arról lehet beszámolni, hogy 2014. évben 4 fő gyermekkorú és 21 fő fiatalkorú személy, 2015. évben pedig 1 fő gyermekkorú és 28 fő fiatalkorú elkövető került regisztrálásra.

A bűncselekmények tényállásait jellemzően garázda jellegű magatartásukkal és lopás vétség elkövetésével valósították meg a fiatalok.

A 18 év alatti személyek által elkövetett bűncselekmények tekintetében továbbra sem jellemző a tervszerű vagy a megrendelésre történő végrehajtás. Továbbra is rosszabb anyagi helyzetben lévő, az átlagosnál alacsonyabb jövedelemmel rendelkező családok gyermekei követik el a bűncselekmények nagyobb részét. Vagyoni helyzetüket jobbnak ítélt családoknál elvéve kerül be egy-két gyermek ebbe a bűnözői körbe, ők is talán a figyelemfelkeltés kedvéért követik el bűncselekményüket.

Az elszegényedés, a nehéz anyagi körülmények között élő családok, a munkanélküliség, a kilátástalanság teszi ki azon fiatalkorú elkövetők nagy részét, akik egy menőbb dolog, eszköz megszerzéséért, valamint a „banda”hatására sodródnak bele akarva-akaratlanul az elkövetői csoportba.

Az elkövetési magatartás mindig igazodik a bűncselekményhez, annak körülményeihez, így szinte minden módszer megtalálható a fiatalkorúaknál is.

A Megyében a 12-18 éves korosztály körében végzett ifjúságszociológiai felmérések eredményei azt mutatták, hogy a fiatalok életmódjában és szórakozási szokásaiban olyan negatív típusú jelenségek mutatkoznak, melyek a helyi közösségekre és környezetükre negatívan hatnak.

Mind az országos és mind a megyei adatok azt mutatják, hogy a legális drogok közül a dohányzás és az alkoholfogyasztás, mint az életminőséget és egészséget befolyásoló tényező súlyos járulékos romboló tényezőkkel jár. (Fenti megállapítások a 128/2014.(V. 29.) számú közgyűlési határozat Szolnok Megyei Jogú Város 2014-2020. évi drog-stratégiájából valók.)

Ezért szükséges ezen jelenségek pozitív irányba történő befolyásolása, a megelőzés folyamatában az érintettek (fiatalok, szülők, szakemberek) minél szélesebb körben történő bevonása, szemléletformálása és minél több közösségi szinten való megjelenítése.

6.3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelői Szolgálatának 2015. évi tapasztalatai

Tiszaföldvár településen 2015-ben Tóth Mónika és Benkéné Szamecz Anita pártfogó felügyelők látták el a fiatakorú és fiatal felnőtt bűnelkövetők pártfogó felügyeletét.

A pártfogó felügyelői tevékenység keretében a büntetőeljárás és a büntetés-végrehajtás során környezettanulmányok és pártfogó felügyelői vélemények készülnek, különösen az ügyészek és a bíróságok döntésének megalapozásához. A pártfogó felügyelők a bíróságok jogerős ítéletei, illetve az ügyészségek jogerős határozatai alapján végrehajtják a pártfogó felügyeletet, illetve ellátják a bíróságok által kiszabott közérdekű munka büntetés végrehajtásának szervezését és ellenőrzését.

A környezettanulmány a büntetőeljárás során bizonyítási eszköz, a fiatakorúak ellen indított büntetőeljárás során ez nem mellőzhető. A pártfogó felügyelő- nyomozóhatóság megkeresésére – fiatakorúval szemben kezdeményezett büntetőeljárás esetén környezettanulmányt készít. A jelzett időszakban – 2015-ben –a településen összesen 24 alkalommal kaptak felkérést környezettanulmány készítésére. A nyomozóhatóság lopás, garázdaság, felfegyverkezve elkövetett garázdaság, testi sértés, vétsége/büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt kezdeményezett büntetőeljárást a településen élő fiatakorúak ellen.

A környezettanulmányok készítésekor minden esetben felvették a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival. Tiszaföldváron kétheti rendszerességgel tartanak ügyfélfogadást a Kunszentmártoni Járási Hivatal Tiszaföldvári Kirendeltségén. Ez lehetőséget teremt arra is, hogy személyesen tájékozódjanak a fiatalok ügyében és családgondozóval közvetlenül információt cserélhessenek. A pártfogó felügyelő ilyen esetekben tájékozódik, hogy a fiatal elkövető milyen gyermekvédelmi gondoskodásban részesül, illetve veszélyeztetettség esetén élnek jelzési kötelezettségükkel. Tapasztalataik szerint, a gyermekjóléti szolgálatok már kapcsolatban álltak a terheltekkel és családjaikkal, a családgondozók azonnal tudtak információt szolgáltatni.

A környezettanulmány elkészítéséhez szükséges iskolai vélemények megkérésével kapcsolatban megállapítható, hogy az oktatási intézmények, és a terheltekkel tanulói jogviszonyban álló iskolák minden esetben együttműködők. A pedagógiai jellemzések minden esetben tartalmazzák a környezettanulmány megírásához szükséges információkat. Ez betudható annak, hogy az évek során egyre több oktatási intézmény pedagógusa készített már hivataluk számára pedagógiai jellemzést.

2015 évben a településen 24 fő fiatakorú vonatkozásában állt fenn pártfogó felügyelet ügyész, és bíróság elrendelése alapján. Vonatkozásukban az ügyészség a vádemelés elhalasztása (5fő), a bíróság próbára bocsátás (13 fő) intézkedést alkalmazta, valamint felfüggesztett büntetést kapott (6fő) . A gyermekvédelmi szolgálattal a kapcsolatfelvétel megtörtént. Az együttműködés jó a társszervvel, ennek érdekében – lehetőség szerint- élnek a személyes, illetve a telefonon történő konzultáció lehetőségével.

A településen élő fiatakorúak körében előforduló bűnelkövetések száma – az elmúlt évhez viszonyítva – nem mutat jelentős változást.

Mivel a tankötelezettség korhatára megváltozott, egyre több 16-17 év körüli fiatal kerül be a munkaügyi központok nyilvántartási rendszerébe. Rendszeres szociális támogatásra még nem jogosultak, esetleges (közfoglalkoztatás keretében) pályakezdőként történő foglalkoztatásuk néhány hónapig tart. Általában szülei eltartására szorúlnak. A tankötelezettség megszűnését követően gyakori a tanulói jogviszony megszüntetése, a rendszeres jövedelemhez jutás reményében. A szülők szeretnék megszabadulni az iskolába járás költségeitől, ezért támogatják a tanulói jogviszony megszakítását. Az iskolai rendszerből már kiesett, de a munkaerő-piacra még be nem lépő fiatalok társadalmi integrációját a korlátlanul rendelkezésre álló szabadidő, a jellemzően már deviáns, de legalábbis veszélyeztetett életmód, és a kortárs csoport csaknem kizárólagos hatása miatt rendkívül nehéz intézményes formák között segíteni. Megnő a kitöltetlen, kihasználatlan szabadidő hossza. Mindennapi tevékenységüket, életmódjukat a csavargás, céltalanság, és tétlenség határozza meg. Az iskolában folyó munkát valószínűleg megkönnyíti, ha túlkoros, motiválatlan, tanulni nem akaró fiatalokat nem kell a tanintézményekben bent tartaniuk. Az oktatási intézmények élnek a lehetőséggel: a házi rendet megszegő, már nem tanköteles korú tanulók jogviszonyát megszüntetik.

A legtöbb fiatal korú pártfogolt, terhelt esetében tapasztalható a növekvő arányú halmozottan hátrányos társadalmi helyzet megléte, mely szoros összefüggésben van a bűnelkövetéssel. A bűnelkövetéshez vezető gyakori ok a diszfunkcionálisan működő családi háttér, a hiányos szocializáció. A tágabb környezeti hatások közül a bűnelkövetés háttérében fokozódó gyakorisággal meghúzódnak a megoldatlan iskolai konfliktusok, kudarcok, melyek kezeletlen indulatokat gerjesztenek. A fiatalok életkori sajátosságaikból, és alkalmanként sérült személyiség szerkezetükből adódóan könnyen befolyásolhatóak, jövőképük kialakulatlan. A bűnelkövetés szubjektív okai között vezető helyet foglal el a negatív hatású kortárs csoporttal való erős kötődés, valamint a kalandvágy és kíváncsiság érvényesülése, mely kompenzációs hatású az alacsony önértékelés mellett. Jellemző a szülői felügyelet hiánya, a felügyelet nélküli céltalan szabadidő eltöltés jelentős szerepet játszik abban, hogy a fiatalok bűncselekmények elkövetőivé válnak. A fiatal korúak kikerülve a szülői ellenőrzés alól könnyebben követnek el megdöntölként cselekményeket, és sokszor akaratlanul is, egymást bátorítva bűnelkövetővé válnak.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiáról, valamint végrehajtásának a 2012-2014. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1430/2011. (XII.13.) Korm. határozat Mellékletének I.9. pontja kimondja, hogy ki kell dolgozni a **megelőző pártfogás rendszerét**. A 2015. január 1-től való bevezetése az időben történő beavatkozást, segítségnyújtást jelenti, ha a gyermek ellen elzárással is büntethető szabálysértés, bűncselekmény megvalósítása miatt indult eljárás.

Elsődleges célja a szocializáció elősegítése, a bűnismétlés megelőzése, minél korábbi szakaszban, illetve segítség és támogatás a visszaesés megakadályozása, a társadalomba való beilleszkedés érdekében.

A megelőző pártfogás intézménye a védelemben vételi eljárás keretében, annak specifikus kiegészítéseként került szabályozásra.

- a védelemben vételi eljárás keretében, annak specifikus kiegészítéseként került szabályozásra,
- a gyámhivatal a szükséges magatartási szabályok előírását a védelemben vételi eljárás során rendeli el
- a pártfogó felügyelő részt vesz az elrendelés szükségességéről való döntés megalapozásában (környezettanulmány, kockázatértékelés), tartalmi elemeinek

meghatározásában (magatartási szabályok kiválasztása), és közreműködik a végrehajtásban

- együttműködik a gyermekjóléti szolgálat és a megelőző pártfogó
- fenntartható nevelésbe vétel elrendelése esetén is.

A 2015. január 1-től alkalmazott környezettanulmány és kockázatértékelés (gyámhatóság és nyomozóhatóság megkeresése alapján készülő) célja:

- a gyermekkorú, illetve fiatalkorú kriminális veszélyeztetettsége szintjének felmérése, annak eldöntése, hogy szüksége van-e a megelőző pártfogás, mint korai beavatkozás elrendelésére,
- a veszélyeztetettség csökkentését célzó, a megelőző pártfogó felügyelő kompetenciájába tartozó beavatkozások meghatározása.

A veszélyeztetettség magas foka esetében a megelőző pártfogó felügyelővel történő személyes találkozás gyakoriságára való javaslatétel kötelező, a magatartási szabályként előírható beavatkozásra való javaslatétel opcionális [Pfr. 16/B.§ (2)].

A veszélyeztetettség közepes foka esetében a pártfogó felügyelő javasolhatja a megelőző pártfogás elrendelését, ebben az esetben a megelőző pártfogó felügyelővel történő személyes találkozás gyakoriságára, illetve a magatartási szabályként előírható beavatkozásra való javaslatétel opcionális.

A veszélyeztetettség közepes foka esetében, ha a pártfogó felügyelő nem javasolja a megelőző pártfogás elrendelését, a veszélyeztetettség enyhítése céljából egyéb intézmények, és személyek közreműködésére javaslatot tehet [Pfr. 16/B.§ (4)].

Ha a fiatalkorú terhelt esetében a megelőző pártfogás elrendelése kizárt és a fiatalkorú veszélyeztetettsége magas fokú, a pártfogó felügyelő magatartási szabályként előírható beavatkozásra javaslatot tehet.[Pfr. 16/B.§(3)].

A veszélyeztetettség alacsony foka esetében a pártfogó felügyelő magatartási szabályként előírható beavatkozásra javaslatot tehet.

Ha a nyomozóhatóság a fiatalkorú elleni büntetőeljárásban a fiatalkorúval kapcsolatos környezettanulmány, illetve a gyámhatóság büncselekmény vagy elzárással is sújtható szabálysértés miatt indult védelembe vételi eljárásban, vagy a már fennálló védelembe vétel mellett a gyermekkorúval vagy fiatalkorúval kapcsolatos környezettanulmány beszerzése iránt intézkedik, a pártfogó felügyelő a környezettanulmány elkészítésével egyidejűleg elvégzi a gyermekkorú vagy a fiatalkorú veszélyeztettségének bűnmegelőzési szempontú kockázatértékelését.

A megelőző pártfogás végrehajtása során a gyermekkorú vagy a fiatalkorú bűnmegelőzési szempontú veszélyeztettségének csökkentése érdekében a megelőző pártfogó felügyelő, a gyermekjóléti szolgálat családgondozója kölcsönös tájékoztatás mellett, együttműködik.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, A CIVIL SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN

A gyermekjóléti szolgáltatások ellátásába civil szervezetek közvetlenül nem kapcsolódnak be. A település valamennyi oktatási intézményében működik azonban intézményt segítő alapítvány.

Az iskolákban a Diákönkormányzatok fontos szerepet kapnak a gyermekvédelmi prevenciók tevékenységben. A diákok érdekvédelme mellett – többek között - a szabadidő hasznos eltöltésében, nyári táborok megszervezésében közreműködnek.

Az ifjúság kulturális, művészeti, sport életének fejlesztése terén egyre több és aktívabb civil szervezet (egyesület) működik, melyek működési területükön jó eredményeket érnek el és hatékonyan hozzájárulnak a gyermekek egészségének, kultúrájának fejlesztéséhez, személyiségük mind teljesebb kibontakozásához.

Kossuth Úti Óvodáért Alapítvány a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokkal kapcsolatosan a következő tájékoztatást adta:

Az alapítvány célja az óvoda tárgyi feltételeinek javítása, a gyermekek egészséges életmóddal, környezetvédelemmel és sport-szabadidős elfoglaltsághoz szükséges eszközök pótlása, melyek költségvetési forrásból nem, vagy csak részben oldhatók meg.

Az Alapítvány az 1997. évi CLVI. Tv. 26. § (4) bekezdés 4. pontjában meghatározott „nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés” megjelölésű közhasznú tevékenységet folytat. Az óvodát érintő gyermekjóléti és gyermekvédelmi problémák érdekében hatékony lenne saját gyermekvédelmi státuszú pedagógus foglalkoztatása, ha a törvény erre lehetőséget biztosítana, a jövőbeni célok elérése érdekében.

A Városi Könyvtár

Könyvtári foglalkozás hátrányos helyzetű gyerekeknek

Több alkalommal fogadták könyvtári órára és foglalkozásra a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium tanulóit. A gyerekek játékos formában ismerkedtek a könyvtárral és használatával.

Közlekedésbiztonsági előadások

A Városi Könyvtár 2015-ben is megszervezte és segítette az általános iskolák alsó tagozatos tanulóinak közlekedésbiztonsági előadásait. Kecse László a Tiszaföldvár Városi Polgárőr Egyesület elnöke, nyugalmazott rendőr törzssászlós segítette a gyerekeknek a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok elsajátításában.

A Városi Művelődési Ház

A Városi Művelődési Ház alapító okiratában megfogalmazott közművelődési tevékenységéhez kapcsolódóan számos gyermek-ifjúsági csoport működésének ad helyet valamint szervez ennek a korosztálynak rendezvényeket, programokat.

A gyermekek szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltését segítik az intézményben működő következő foglalkozások: balett oktatás, társastáncoktatás, moderntánc oktatás, sakk-szakkör, darts edzés. Az egészen kicsi gyermekeknek újraszerveződött a baba-mama torna és foglalkozás.

Tapasztalatok szerint a gyermekek általános iskolai korcsoportjainak sokkal több szabadidős tevékenységre van lehetőségük, mint a nagyobb korosztály számára. Ezért fontos, hogy az intézményben végzi tevékenységét az ANIME Klub, amelynek tagjai a japán rajzfilmeket és szerepjátékokat kedvelő fiatalok, akik között találunk 18 évet betöltött fiatalot is. Ez a csoport már a nagyobb korosztályhoz tartozó fiatalokat segíti a szabadidejük hasznos eltöltésében. Közvetlen kapcsolatban állnak a BMX sportot kedvelő csoporttal, a cserkészekkel, a 24 órás vetélkedőt szervező fiatalokkal. Ugyanakkor a legnagyobb létszámú csoportok a

mozgáskultúrával kapcsolatos foglalkozásokon vannak, amelyeken az óvodástól a felsőoktatásban tanuló gyermekek korosztályával bezárólag nagyon sokan részt vesznek. Jó kapcsolatot ápolnak a város oktatási intézményeivel és az ott működő diákönkormányzatokkal.

Az intézmény által szervezett rendezvények és programok a következők:

Filmvetítések, játszóházak, majális és gyermeknap, főzőverseny alkalmával családi programok, színházi gyermekelőadások, filharmóniai bérletsorozat, cirkuszi előadások, Adventi programsorozat és Karácsonyi Falu. Több alkalommal a helyi gyermekotthon olyan diákjait fogadták az intézményben filmvetítésre, akiket nem vittek haza hétvégére. A nagyobb korosztály számára szórakozást biztosító diszkó szervezése más szórakozóhellyel. Több alkalommal helyet biztosított a gyermekek kapcsolattartásához a családdal az Egyesített Szociális Intézmény kérésére.

A családban felnövekvő gyermek esetében is fontos a szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltése. A szülő felelőssége gyermekének ilyen irányú elfoglaltságának irányítása, amelyhez segítséget próbálnak nyújtani a programjaikkal, a gyermekekkel kapcsolatos tevékenységükkel. A legfontosabb cél a gyermekek hasztalan csavargásának elkerülése, amely a felnőttek közös felelőssége.

Római Katolikus Plébánia

A katolikus hit-és erkölcsstan foglalkozásokon és az ifjúsági összejöveteleken a gyermekeket és a diákokat az Egyház által képviselt pozitív erkölcsi értékek alapján nevelik. Céljuk többek között a helyes önismeret és közösségi szemlélet kialakítása, egészséges emberi kapcsolatok létrehozása és ápolása, a társadalomban vállalt aktív szerepvállalás kezdeményezése. Ennek gyakorlati megvalósításaként a plébánia csatlakozott a Váci Egyházmegyén belüli egyik ifjúsági régióhoz, a Tiszamenti Nagyboldogasszony Ifjúsági Közösséghez. Közös szervezik a tiszamenti plébániák régiós találkozóit, bekapcsolva tiszaföldvári diákjaikat a környező települések plébániáinak közösségi életébe. Kölcsönösen segítik egymást a lelki fejlődésben, programok kialakításában. Pl.: az elmúlt évben első ízben megrendezett egyházközségi farsang (január 31-én) és majális (május 1-én) szervezésének nagy részét az ifjúsági közösség tagjai végezték, mindkét rendezvényen közel százan vettek részt fiatalok és idősek egyaránt. Régiós ifjúsági találkozókat szerveztek itt Tiszaföldváron és a környékbeli településeken, szabadtéri ifjúsági hangversenyt a Penny Market körüli beépítetlen területen az Ószőlői Általános Iskola énekkarának bevonásával június 13-án, valamint Martfűn augusztus 1-én a Városháza előtt. Ifjúsági zenekaruk fellépett decemberben a Karácsonyi Falu színpadán. Ingyenes nyári napközis tábort rendeztek a plébánián július 1-től 3-ig A bekerített, táborozásra kialakított közel egy hektáros fás, ligetes kertjükben valósult meg a tiszamenti plébániák fiataljainak nyári, régiós nagytábora. Tavaly augusztus 4-től 9-ig 90-en táboroztattak, a résztvevők közel fele tiszaföldvári volt.

Kéthetente drog- és alkoholmentes szórakozási lehetőséget, összejövetelt tartanak fiataljaiknak a plébánián. Évközben kézműves foglalkozásokat, szabadtéri rendezvényeket a plébániakertben és a sportpályán, kirándulásokat a környéken, Mikulás ünnepséget stb. ingyenesen rendeznek, hogy az anyagilag hátrányos helyzetű gyermekek is részt tudjanak rajtuk venni, útiköltségeikhez hozzájárulnak.

Karitasz csoportjuk az elmúlt évben 101 gyermekes családhoz, illetve egyedülálló idős emberhez juttatott el tartósélelmiszer csomagot karácsony előtt. Ebből 60 fő tiszaföldvári, 41 fő martfűi lakos. Év közben is támogatták a rászoruló családokat. Szorgalmazzák, hogy

közintézményeikben gyermekeik és fiataljaik közül minél többen tartozzanak pozitív erkölcsi értéket képviselő közösséghez (sport, kulturális,vallási stb.), amely megtartó erőt jelent számukra a káros hatásokkal szemben.

ÖSSZEFOGLALÁS

A gyerekek ellátása, táplálása, tanítása, testi-lelki védelme minden társadalom kiemelt feladata. A gyermekeknek szükségük van ránk, felnőttekre, a gyermekek védelme a felnőttek feladata. Nagyon fontos, hogy a gyermekek környezetében számos, olyan tudatos és a felkészült felnőtt legyen, dolgozzon, akik nagy szakértelemmel és odaadással tudják támogatni a hozzájuk fordulókat, hiszen a védelem nemcsak a szülők dolga. Mindenki másé is, aki a gyerekekkel kapcsolatba kerül, így a családnak, a kisközösségnek, az intézményeknek és szakembereknek, de a törvényeket alkotóknak is figyelnie és védenie kell a gyerekeket.

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy anyagi biztonságban és jóllétben, hátrányos megkülönböztetés nélkül nőjön fel. A gyermeki jogok védelmének gazdasági helyzettől függetlenül prioritást kell élveznie, és küzdeni kell a regionális különbségek ellen.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése alapvetően állami és önkormányzati feladat. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 13. §. (1) bekezdésének 8. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat: a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítása.

A fentiekén túlmenően azonban számos más szervezetnek is feladata a gyermekek védelme, akik veszélyeztetettség észlelése esetén kötelesek jelzéssel élni. E szervek közé tartozik többek között az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, a köznevelési intézmények, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek, a munkaügyi hatóság, a javítóintézet, a gyermekjogi képviselő de bármely állampolgár is tehet, sőt köteles is bejelentést tenni, ha gyerekbántalmazást vagy más módon történő veszélyeztetést tapasztal.

Az önkormányzati feladatellátásban jelentős segítséget jelent, hogy Tiszaföldváron a jelzőrendszer tagjai között az együttműködés kiemelkedően jól működik. A jelzőrendszer tagjai a beszámoló elkészítéséhez is magas szakmai színvonalat képviselő tájékoztatást nyújtottak, melyekből kivétel nélkül kitűnik a gyermekvédelem és gyermekjólét központi témaként történő kezelése, és naprakész ismeretük a jelenleg legsúlyosabbnak ítélt problémákról és azok kezeléséről.

A beszámoló elkészítésében segítséget nyújtóknak ezúton is köszönetet mondunk. A beszámoló a következő intézmények írásos anyagai alapján került kidolgozásra: Belterületi Óvoda (Rusznák Sándorné intézményvezető), Vadárvácska Óvoda (Bene Józsefné intézményvezető), Kossuth Úti Óvodáért Alapítvány (Oraveczné Fekete Edit alapítvány elnöke) Homoki Óvoda (Budai Mária intézményvezető), Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola (Borbély Lászlóné intézményvezető), Homoki Általános Iskola (Lázárné Kiss Edit intézményvezető), Kossuth Lajos Általános Iskola (Lakatosné Tóth Anita intézményvezető), Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium (Baczúr István intézményvezető), Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola,

Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon (Szabó Mihály intézményvezető), Védőnői Szolgálat dolgozói, Városi Könyvtár (Gyarmatiné Sajtos Brigitta intézményvezető), Városi Művelődési Ház (Dobróka András intézményvezető, Boros Istvánné szervező) Római Katolikus Plébánia (Kovácsik Antal plébániavezető) Városi Bölcsőde (Tóthné Barta Mária intézményvezető), Egyesített Szociális Intézmény (Czene Krisztina intézményvezető), Szolnoki Rendőrkapitányság (Volter Ildikó c.r. őrnagy, Szabó Zoltán kapitányságvezető), Kunszentmártoni Rendőrkapitányság (Jordán Katalin c.r. őrnagy, Egedi István r. ezredes) Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat – Pártfogó Felügyelő Szolgálat (Tóth Mónika és Benkéné Szamecz Anita pártfogó felügyelők), Tiszaföldvári Polgármesteri Hivatal Szervezési és Igazgatási Osztály.